

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2019

Robert Babák

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Ohlasy sportovního tisku k úspěchům
československého a českého fotbalu**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:
Phdr. Mario Buzek CSc.

Vypracoval:
Robert Babák

Praha, 2019

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Děkuji PhDr. Mario Buzkovi, CSc. za odborné vedení diplomové práce.

Abstrakt

Název: Ohlasy sportovního tisku k úspěchům československého a českého fotbalu

Úvod: Fotbal je nejrozšířenější a nejpopulárnější sportovní odvětví baví každého bez rozdílu věku, pohlaví či rasy. V českých zemích má kopaná dlouhou historii a dokázala vychovat mnoho úspěšných fotbalistů, kteří nás reprezentovali na Mistrovství světa, Mistrovství Evropy či Olympijských hrách. Tato práce se věnuje historii, osobnostem a úspěchům československého a českého fotbalu.

Cíle: Popsat historii československého a českého fotbalu. Využitím literatury, novin, časopisů a internetových zdrojů shromáždit a prostudovat informace o historii československého fotbalu a tyto informace uspořádat a interpretovat. Na základě literárních a dalších pramenů shromáždit dostupné informace o úspěších československého a českého fotbalu.

Metody: Při zpracování diplomové práce bych chtěl použít standardní historické metody, především vycházet z kvalitativního výzkumu, chronologickou metodou zachycením významných událostí z dobového tisku.

Výsledky: Mužstvo Čech se stalo amatérským mistrem Evropy v Roubeix 1911. Československé mužstvo získalo 1. místo na Pershingově olympiádě v Paříži 1919. V roce 1920 účast ve finále OH v Belgii, kde Československé mužstvo v 38. minutě odstoupilo ze zápasu. Československá reprezentace se zúčastnila celkem 8x MS a získala 2 stříbrné medaile na MS v Itálii 1934 a v Chile 1962. Na ME se kvalifikovala celkem 3x a získala z ME 1 zlato v Jugoslávii 1976, 2 bronzové medaile z ME ve Francii 1960 a Itálii 1980. Z OH máme ve sbírce 1 zlatou medaili z OH v Moskvě 1980 a 1 stříbrnou medaili z OH 1964 v Japonsku. Česká fotbalová reprezentace se probojovala na MS 1x v roce 2006. Na ME se Česká republika kvalifikovala celkem 6x a získala 1x stříbro z Anglie 1996 a bronz z ME v Portugalsku 2004.

Klíčová slova: fotbal, osobnosti, nejlepší hráči, individuální, reprezentační úspěchy.

Abstract

Title: Responses of the sports press to the success of Czechoslovak and Czech football.

Introduction: Football is the most widespread and most popular sports industry enjoying everyone without the difference in age, gender or race. In the Czech lands, football has a long history and she managed to raise many successful footballers who represented us on World Championships, European Championships and Olympic Games. This work is dedicated to the history, personalities and achievements of Czechoslovak football.

Objectives: Describe the history of Czechoslovak and Czech football. By using literature, magazines and Internet resources collect and study information on the history of Czechoslovak and Czech football and to organize and interpret this information. On the basis of literary and other sources to gather available information on the success of Czechoslovak and Czech football.

Methods: During the processing of the thesis, I would like to use standard historical methods, mainly based on qualitative research, chronological method of capturing the major events from the periodical press.

Results: The Czech team became the amateur champion of Europe in Roubeix 1911. The Czechoslovak team won 1st place at the Pershing Olympics in Paris 1919. In 1920, the participation in the final of OH in Belgium. The Czechoslovak representation participated in a total of 8x World Championships and won 2 silver medals at World Cup in Italy 1934 and Chile 1962. She qualified 3 times in the ME and won 1 gold in Yugoslavia 1976, 2 bronze medals from ME in France 1960 and Italy 1980. OH we have in the collection 1 gold medal from OH in Moscow 1980 and 1 silver medal from OH 1964 in Japan. The Czech Football Championship fought on World Cup 1x in 2006 At the ME, the Czech Republic qualified 6 times and won 1 silver from England 1996 and bronze from ME in Portugal 2004.

Keywords: football, personalities, best players, independent, representative achievements

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Současný stav bádání	11
3	Cíle, úkoly a metodika práce	13
4	Deskriptivně - analytická část práce	16
4.1	Historie československého fotbalu.....	16
4.1.1	Počátky československého fotbalu do první světové války.....	16
4.1.2	Úspěchy Československého fotbalu po první světové válce	21
4.1.3	Úspěchy Československého fotbalu stříbro z MS v Itálii 1934.....	25
4.1.4	Historie Československého fotbalu během nacistické okupace	29
4.1.5	Historie Československého fotbalu v období po 2. světové válce.....	30
4.2	Historie Československého fotbalu po roce 1955	33
4.2.1	Úspěchy Československého fotbalu stříbrné MS v Chile 1962.....	35
4.2.2	Úspěchy Československého fotbalu mistři Evropy 1976	39
4.2.3	Úspěchy Československého fotbalu bronz a zlato 1980.....	42
4.2.4	Československý fotbal v 80. letech a na začátku 90. let.....	44
4.3	Historie samostatného Českého fotbalu	49
4.3.1	Začátek nové historie samostatné České kopané od roku 1993.....	49
4.3.2	Největší úspěchy Českého fotbalu stříbro z ME v Anglii 1996	50
4.3.3	Historie Českého fotbalu od roku 2000	54
4.3.4	Největší úspěchy Českého fotbalu bronz z ME 2004.....	56
5	Diskuze	63
6	Závěr	68
	Seznam literatury	69

1 Úvod

Fotbal je krásná hra, která patří k nejrozšířenějším na světě. Tento sport je fenomén a mě samotného baví fotbal hrát i sledovat jej jako fanoušek na stadionu či při přímých přenosech v televizi. Tato práce se zabývá reprezentačními úspěchy v historii československého a českého fotbalu. Téma této diplomové práce jsem si zvolil z důvodu mého zájmu o fotbal - tomuto sportu se věnuji už od dětství. Dnešní doba má své výhody, například i v tom, že se dá snadno dohledat a zhlédnout ze záznamu na internetu řada historických utkání z doby minulé. Ovšem zhlédnout se dá jen zlomek - pouze období, ve kterých už bylo možné používat záznamový materiál. Starší historické zápasy či významné události si člověk musí dohledat v písemnostech odborného nebo publicistického charakteru. A to byl jeden z impulsů pro napsání této diplomové práce, proto jsem se rozhodl zaměřit i na období dávno minulé - od vzniku fotbalu u nás až do současnosti, a zaměřit se na největší úspěchy československé a české fotbalové reprezentace. Prvním z cílů v této práci je seznámit se s tím, jak se vůbec kopaná v českých zemích zrodila a začala rozvíjet, jaké tehdejší fotbalové a trenérské osobnosti prošly národním reprezentačním družstvem. Dalším z úkolů v této práci je vymežit a definovat pojem úspěch a pokusit se zodpovědět na otázku, co vlastně všechno stojí za fotbalovým úspěchem reprezentačního týmu. Jaké faktory dokážou dovést národní tým k úspěchu? Abych dokázal odpovědět na tyto otázky, bylo potřeba zaměřit se u jednotlivých významných reprezentačních úspěchů naší fotbalové historie, na určité vybrané aspekty hry. Jako jsou pojetí hry, rozestavení hráčů, podíl výkonů jednotlivců na vítězství, výkonnostní aspekty, kondiční herně strategické aspekty hry a sociálně psychologické aspekty (koheze týmu, sebedůvěra, ctižádost dosáhnout vítězství a spolupráce).

V této práci bych se chtěl také dotknout otázky profesionalismu a amatérismu ve fotbalu. Do jaké míry zasahovaly do fotbalu? Proč se nesmělo jezdit na olympiády, či jak se obcházel amatérismus?

Hlavním tématem mé diplomové práce bylo pokusit se nastínit historii fotbalu u nás od jeho počátků až po současnost a zaměřit se především na reprezentační tým a jeho výkony během let. Stejně jako všechno okolo nás se neustále vyvíjí, tak i fotbal prochází neustálým vývojem. Proto se v této práci snažím zamyslet, nad otázkou, jak dalekou cestu urazil fotbal od svých prvních krůčků, až do dnešní moderní éry z pohledu pojetí hry, kvality hráčů, rozestavení hráčů či změnách pravidel.

Nejednou jsem se také v této diplomové práci zmínil o výkonech a výsledcích našich ligových týmů v evropských soutěžích, či u nás v nejvyšší fotbalové lize. Domnívám se, že to bylo nutné, i když se má práce věnuje především reprezentačním úspěchům. Některé významné reprezentační úspěchy totiž úzce souvisely s úspěchy ligovými či evropskými soutěžemi. Hlavní část práce jsem rozdělil do několika kapitol. První kapitola mapuje zrod fotbalu u nás od úplných počátků. V další kapitole se zabývám největšími reprezentačními úspěchy československého fotbalu v období před první světovou válkou. Snažil jsem se zachytit největší hráčské osobnosti, ale i trenéry té doby. Dále se zabývám obdobím mezi válečným do roku 1939 a obdobím za 2. světové války do roku 1945.

V další kapitole se zmiňuji o nelehkém období po 2. světové válce. Poté následují kapitoly o vývoji našeho fotbalu od roku 1955, přes úspěšný rok 1962 završený druhým místem na MS v Chile. Následuje rok 1976 a slavné vítězství na ME v Bělehradě a Panenkova slavná penalta. Další kapitola popisuje úspěšný rok 1980, kdy jsme slavili dva úspěchy na ME a OH. Následují kapitoly o československém fotbalu na začátku

90. let., vznik a začátek samostatné české kopané od roku 1993. Poté se zabývám úspěšným rokem 1996, kdy náš fotbal dosáhl na druhé místo na ME v Anglii. V závěru se zabývám posledním velkým reprezentačním úspěchem v roce 2004 na ME v Portugalsku a práci končím hodnocením české reprezentace až do roku 2018. Snažil jsem se zachytit nejdůležitější okamžiky v historii našeho fotbalu a vyzdvihnout i nejlepší hráče v daném období, kteří psali historii fotbalu.

Historie československého a českého fotbalu je velice bohatá. Jsem rád, že jsem dobu, kdy naše fotbalová reprezentace hrála v Evropě významnou roli a získala úspěchy, hlavně na evropských šampionátech 1996 a 2004, mohl zažít na vlastní kůži a mít za fotbalové vzory takové české hráče, jako byli např. Rosický, Nedvěd či Poborský.

2 Současný stav bádání

Tato práce má charakter historické studie postavené na základě sledování jednotlivých období historie kopané u nás od počátků až do současnosti. Při výběru tématu mi bylo předem jasné, že se jedná o velice těžké téma. A to především z důvodu, že není vůbec lehké napsat historickou práci encyklopedického charakteru, když podobné práce byly již několikrát napsány. Ale přesto jsem se do ní pustil a pokusil se o tuto historickou studii. V práci byla použita chronologická metoda, která umožňuje jednotné a logické členění historických událostí spjatých s naším fotbalem. Ta to práce má zejména popisný charakter, který má zmapovat historii naší kopané a vybrat z ní ty nejsvětější chvíle, které náš fotbal proslavili. Deskriptivně-analytická práce jako taková je v podstatě soupisem událostí. Jde především o sběr dat a událostí. Nejdůležitější bylo vybrat z nich ty podstatné, které budou nejlépe charakterizovat dané téma.

Při psaní práce jsem musel dohledat v knihovně dobové tiskoviny z doby do 1. světové války. Pracoval jsem se sportovním časopisem *Sportovní obzor*. Tento časopis vycházel od roku 1893 a jejím šéfredaktorem byl podnikatel s šicími stroji a koly Maxmilián Švagrovský, který se mimo jiné věnoval i sportovní žurnalistice. Sportovní obzor se zmiňoval kromě jiného o právě se v té době rodící kopané. Časopis Sportovní obzor vznikl především jako reklamní časopis pro firmu pana Švagrovského. Pod články s fotbalovou tematikou umísťoval inzeráty s nabídkou kvalitních fotbalových míčů od své firmy. Časopis vycházel čtyři roky a poslední číslo vyšlo v červnu 1897. Dalším časopisem, který jsem pro svou práci využil, byl československý všesportovní list *Rekord*. Jeho šéfredaktorem byl Karel Klapač, časopis vycházel v letech 1930–1948. Dále jsem pracoval s informacemi a zajímavostmi z novin *Národní politika*, ty vycházeli od roku 1883 do května 1945 a byly nejprodávanějším deníkem v předválečném Československu. Dalším deníkem, z kterého jsem čerpal, byl deník *Československý sport*, ten vycházel od roku 1953. Poznatky pro svoji práci jsem především čerpal z odborné literatury, a to zejména z monografie Karla Petru *Dějiny československé kopané*, v níž jsem našel velice zajímavé informace z historie naší kopané. Tato kniha se stala pro mě jakýmsi průvodcem počátků a rozvoje fotbalu u nás, neboť pro mě samotného to byla doba méně známá. Další publikace, ze kterých jsem čerpal, byly dva díly *Kroniky českého fotbalu do roku 1945 a po roce 1945* od autorů Miloslava Jenšíka a Jiřího Macků. Dalším autorem, z jehož díla jsem čerpal, byl Josef Pondělík. Vycházel jsem z jeho práce *Bican pět tisíc gólů* z roku 1988, kde jsem si přečetl zajímavý životopis našeho historicky

nejlepšího střelce. A v historické kronice *Století fotbalu z dějin československé kopané* z roku 1986 jsem zase načerpal dostatečné množství historických údajů pro svou práci. Během psaní jsem narazil i na další práci autora Františka Prücknera *Skvosty Československé fotbalové historie*, z roku 2017, ve které se mimo jiné píše o jednom z našich největších úspěchů na mistrovství Evropy v Bělehradě 1976. Stejně tak mi tato kniha byla nápomocná v prozkoumání období 80. a 90. let minulého století.

K období vzniku samostatné České republiky a s tím spojené změny v našem fotbalu jsem čerpal kromě kroniky Miroslava Jenšíka a Jiřího Macků a již zmiňovaných autorů též z knihy *Fotbal – vášeň 20. století* od autora Milana Macha vydané v roce 1996. Výraznými úspěchy naší reprezentace na ME v Anglii 1996 a ME v Portugalsku 2004 mě provázela kniha *Se lvíčkem na prsou 2*, od autorů Oldřicha Bartůňka a Jaroslava Kaláta vydané v roce 2008. Informace o období po roce 2008 až po současnost, kdy náš fotbal procházel hráčskou obměnou, ale i změnou na trenérském postu u reprezentace jsem nejvíce čerpal z knihy *Hrdinové - Největší příběhy české kopané* od Ondřeje Fuczika z roku 2017 a také od autorů Josefa Snětivého a Josefa Káninského - *Český fotbal 2012* vydané v roce 2012. Další kniha, která mi poskytla mnoho cenných historických údajů, byla *Malá encyklopedie fotbalu* kolektivu autorů pod vedením K. Vaňka vydaná v roce 1984. Informace o největších osobnostech naší fotbalové historie jsem získal v publikacích *50x fotbalista roku* od Zdeňka Pavlise z roku 2016 a poté také v knize *Top českých a československých fotbalistů* od autora Pavla Červinky z roku 2014. Neboť se jedná o diplomovou práci, u které je nutné, aby splňovala určité normy, bylo potřeba se seznámit s publikacemi od Miroslava Hrocha *Úvod do studia dějepisu* a od Jana Hendla *Kvalitativní výzkum*.

Dalším zdrojem cenných informací se mi stala Národní knihovna České republiky v Praze Klementinu, Ústřední Tělovýchovná Knihovna FTVS a také Okresní knihovna města Mostu. Další cenné informace jsem také dohledával na internetových stránkách. V práci jsem využil k nahlédnutí stránky volné encyklopedie Wikipedia, dále několik internetových stránek soustředících se na český potažmo československý fotbal. Jednalo se o stránky www.fotbal.cz, <http://www.casopis-fotbalatrenink.cz/>, www.football.com,

3 Cíle, úkoly a metodika práce

Cíle práce

- uvést nejdůležitější události od počátků české kopané do období před první světovou válkou s důrazem na reprezentaci,
- uvést nejdůležitější události československé kopané v období meziválečném až do konce 2. světové války s důrazem na reprezentační tým,
- dohledat ohlasy sportovního tisku k úspěchům československého fotbalu k oběma předcházejícím obdobím,
- vypsát a vyzdvihnout největší úspěchy československého a samostatného českého fotbalu spolu s největšími osobnostmi, kteří udělali skvělé jméno našemu fotbalu u nás i v zahraničí od počátků do současnosti,
- uvést naše nejúspěšnější fotbalové reprezentanty a trenéry od počátků do současnosti,
- shromáždit a popsat nejlepší výkony naší fotbalové reprezentace na mistrovství Evropy, světa a olympijských hrách.

Úkoly práce, které jsem si stanovil:

- prostudovat dostatek odborné literatury potřebné k vypracování práce,
- provést výběr informací, získaných studiem literatury a dobového tisku a internetových zdrojů,
- sjednotit zjištěná data a informace
- zhodnotit vytyčené cíle a úkoly.
- na základě získaných informací popsat indikátory úspěchu, faktory vedoucí k dosažení úspěchu, výkonnostní aspekty, kondiční a herně strategické, taktické, sociálně – psychologické, osobnostní.
- vymezit a pojmenovat pojem úspěch, uvést jaké faktory dokážou dovést národní tým k úspěchu,
- zamyslet se nad otázkou amatérismu a profesionalismu ve fotbalu.

Metodika práce

V této práci vycházím z kvalitativně historického výzkumu. Zabývám se zkoumáním relevantních historických dat a hodnocením jejich významů. Kvalitativní výzkum se zabývá popisem a zkoumáním přítomnosti. Výzkumník by měl na začátku výzkumu vybrat téma a určit základní výzkumné otázky. Tyto otázky se mohou během sběru dat a analýzy dat doplňovat. Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek a provádí deduktivní a induktivní závěry. Nevýhodou kvalitativního výzkumu může být to, že výsledky jsou snadněji ovlivněny výzkumníkem a jeho osobními preferencemi.

Ta to práce má zejména popisný charakter, jehož cílem je zmapovat historii naší kopané a vybrat z ní ty nejsvětější okamžiky, které náš fotbal proslavily. Základní události a informace jsem čerpal z dobových tiskovin, z knižních publikací, které reagují na sledované období, a internetových stránek. Použil jsem chronologickou metodu, která zachycuje významné události z dobového tisku. Jedná se o historický výzkum, který se zabývá tím, co se stalo v minulosti. Historický výzkum je proces systematického popisu a přezkoumávání minulých událostí nebo kombinací událostí s cílem podat zprávu o tom, co se v minulosti stalo (Fraenkel, Wallen, 1993). Historický výzkum se provádí s cílem odpovědět na určité otázky. Odhalit neznámé souvislosti, nalézt vztahy mezi minulostí a přítomností, zaznamenat a vyhodnotit činy jednotlivců, skupin a institucí. Úkolem historického výzkumu je odhalit důvody pro jednání lidí v minulosti pomocí dostupných dat. Jako v každém výzkumu musí být výzkumník provádějící historickou studii velice opatrný při zobecňování svých výsledků. Historický výzkum je interpretativní, protože jeho záměrem je odhalit a přiblížit komplexní nuance, osobnosti, kulturu, názory, jež ovlivňovaly minulost a mají vliv na současnost.

Pro zkoumání relevantních historických dat s hodnocením jejich významů, byla použita metoda zkoumání dokumentů. Touto metodou jsem získal důležité informace z odborných knih, kronik, novinových článků, tiskovin či internetových stránek.

Analýza dokumentů patří dle Hendla (2005) k standardní aktivitě v kvalitativním výzkumu. Dokumenty-mohou být podrobeny analýze z různých hledisek. V dokumentech se projevují osobní nebo skupinové vědomé nebo nevědomé postoje, hodnoty a ideje. Rozmanitost dokumentů otevírá přístup k informacím, které by se jiným způsobem jen těžko získávaly. Druhou výhodou je okolnost, že data nejsou vystavena působení zdrojů chyb nebo zkreslení, jež vznikají při uskutečňování rozhovorů nebo pozorování, měření a testování. Analýza je důležitá zvláště tehdy, když se jedná o časově vzdálené, historické události.

Proces zpracování dokumentů má tyto fáze: (Mayring, 1990)

- Začíná se definicí výzkumné otázky.
- Definuje se to, co se bude považovat za dokument. Podle této definice se bude postupovat určitým způsobem při sběru dokumentů. Snažíme se vyhledat všechny relevantní dokumenty
- Provádí se pramenná kritika (externí a interní posouzení dokumentů).
- Následuje interpretace dokumentů zaměřená na hledání odpovědi na položené otázky a vypracování zprávy.

Poznávací cena dokumentů se obvykle posuzuje podle šesti kritérií:

- Typ dokumentu (úřední listiny a akta se zpravidla považují za jistější než novinové zprávy).
- Vnější znaky dokumentu (tedy stav dokumentu a jeho vnější zpracování např. ozdobné písmo, ilustrace. Posuzujeme také, zda dokument představuje skutečně to, za co se vydává. Provádíme tzv. externí posouzení dokumentu.
- Vnitřní znaky dokumentu (obsah) mají význam u textových dokumentů. U ostatních dokumentů se tím míní výpovědní hodnota dokumentu. Provádíme tzv. interní evaluaci dokumentu. Pozitivní kritikou se míní posouzení, zda výzkumník skutečně pochopil, co dokument vypovídá. Negativní kritika si všímá spolehlivosti a přesnosti údajů v dokumentu.
- Intencionalita dokumentu znamená, že dokument může být ovlivněn ideologií, vzděláním, zaměřením pisatele.
- Blízkost dokumentu k předmětu zkoumání, k tomu, co se dokumentuje, je také důležitá. Zvažuje se jak časová, tak prostorová nebo i sociální blízkost.
- Původ dokumentu, kde byl dokument nalezen? Odkud pochází? Jak se dochoval?¹

¹ HENDL, Jan *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, vyd. Praha: Portál, s.r.o. 2005. Zkoumání dokumentů a Historický výzkum s. 132 -137. ISBN 978-80-262-0219-6.

HROCH, M. a kolektiv *Úvod do studia dějepisu*, vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. s. 304. ISBN 14-383-85.

4 Deskriptivně - analytická část práce

4.1 Historie československého fotbalu

4.1.1 Počátky československého fotbalu do první světové války

Poprvé se hra podobná fotbalu, jak ho známe v dnešní době, objevuje na anglických školách v první polovině devatenáctého století. Z počátku je však „football“ těžké rozeznat od jiného sportu, ze kterého vzešel a to od rugby. První oficiální zápas se odehrál na podzim roku 1872 mezi Anglií a Skotskem. Anglie tak už navždy bude nazývána kolébkou kopané.²

Postupem času se fotbal dostává i do dalších zemí. První zmínka o „footballe“ v Čechách se objevuje v časopise Cyklista v roce 1885.

Úryvek z časopisu Cyklista: *„Zvolna zase počíná rozvíjeti se čilejší život footballistický na našich hřištích. Saisona podle slibných příprav bude velice čilá a hojná. Vedle starých známých mužstev připravují se i četná nová, z nichž zejména některá letenská opravňují k dobrým nadějím. Vedle Královské louky bude letos zejména Letná daleko hojněji obsazena a sport tu daleko racionelněji pěstěn než na Louce, kde nájemce hráče v prostřed saisony prostě vyžene.“*³

První historicky doložené fotbalové utkání u nás se odehraje 15. srpna 1892 v Roudnici nad Labem mezi týmy Athletic Club Roudnice a Tělocvičná Jednota Sokol Roudnice.

V roce 1896 přináší časopis Sport a hry krátkou charakteristiku jednotlivých hráčů fotbalu: *„Brankář je postavy vyšší, silnější. Má nejčastější místo v celém hřišti, ale místo nejzodpovědnější. Proto málo hráčů o toto místo se hlásí. Úloha zálohy jest hájení. Mají býti silné, hřmotné postavy, výborní kopáči na obě nohy. Borci útočníci jsou dobří běhouni, svižní. Krytci záložníci jsou nejrychlejší a zároveň nejvytrvalejší běhouni.“*⁴

² FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

³ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 58. ISBN 80-7033-479-7.

⁴ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 56. ISBN 80-7033-479-7.

První pravidla fotbalu sepisuje fotbalový nadšenec náčelník Pobělohorské župy sokolské profesor Josef Klenka. Při překladu z anglického originálu se dopustil pár nepřesností, ale důležité bylo, že už všichni chápali rozdíl mezi fotbalem a rugby.

Samotná pravidla se neustále vyvíjela. Začínalo se hrát na plácku, kde je hrací plocha vyznačena např. kameny, holemi nebo dokonce deštníky. Hrál se v běžných botách nebo naboso. První rohový kop se zahrává v roce 1873, první rozhodčí se objevuje na hřišti až v roce 1880, dlouhou dobu se hraje s brankami bez sítí. Až v roce 1902 se poprvé určí značka pokutového kopu. A bylo též zavedeno lajnování brankového a pokutového území, které platí do dnes. Teprve v roce 1912 smí chytat brankář míč pouze v pokutovém území, do té doby směl chytat míč kdekoli na své polovině hřiště. Ofsajdy se začínou pískat teprve až v roce 1925. Hráči nebudou moci ještě dlouhou dobu během hry střídat. V roce 1894 vydává nová pravidla fotbalu Josef Rössler – Ořovský, který byl všestranný sportovec a nadšenec. Své poznatky přiváží z Paříže a Londýna, kde hrál celou jednu sezónu za londýnský klub.⁵

Otázkou profesionalismu ve fotbalu se začíná zabývat i článek v časopisu Sportovní obzor kde se píše: *„Když někdo z jiného klubu členy do svého klubu láká, slibuje, že jim dá dvojí šat a poskytne jiné podpory, může být svědce i svedený za neamateura prohlášen.“*⁶

Přísná pravidla v tehdejší době nařizují zákaz fotbalu pro studenty Rakousko – uherských škol. Aby mladé studenty a fotbalové nadšence nikdo nepoznal, hrají s falešnými kníry a plnovousy nebo nastupují pod falešnými jmény. Proto jen zasvěcení vědí, že mladý Kád'a se ve skutečnosti jmenuje Pešek nebo že brankář Slávie Vrťátko je nedávný gymnazista Vosátko.

Úplně první mezistátní utkání hrané u nás se uskutečnilo 8. ledna 1899 v Praze. Jednalo se o zápas mezi SK Slavia Praha a Berlínským mužstvem, které skončilo 0:0. Poté následoval v březnu 1899 výjezd do vídeňského Praturu a zápas mezi Prahou a Vídní skončil remízou 2:2

První mezistátní zápas proti anglickému mužstvu se uskutečnil v Praze 28. března roku 1899 mezi Slavií a anglickým Oxfordem a byl o něj mimořádný zájem. Utkání končí

⁵ FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

⁶ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 57. ISBN 80-7033-479-7.

nakonec prohrou 0:3, přesto diváci nadšeně tleskají, obdivují nejen hru, ale i vystupování hráčů. „*Byl to zápas fair play v každém ohledu, ani stopy po hrubosti, již tak rádi nepřátelé fotbalu vyčítají*“ píší pražské deníky.⁷

Angličanům se ještě kontinentální Evropa nedokáže vyrovnat a každý podobný zápas je pro hráče zdrojem neocenitelných zkušeností. Brankář Angličanů Robinson učiní po pražském zápase velké a nečekané gesto. Uspořádá pro slávisty brankářský trénink. Předvádí jim dosud nevídané kousky, vybíhá, zmenšuje střelecký úhel, skáče po míči, nebo nechá na sebe střílet více míčů najednou. Za takovou to show byl odměněn potleskem diváků a odnesen hráči Slavie na ramenu. Pojem „robinzonády“ se u nás navždy proslaví a používá se ještě dlouho po Robinsonově smrti.

V roce 1905 přijíždí do Prahy skotský trenér a bývalý hráč Celticu Glasgow John Madden a přebírá slávistické mužstvo. Madden je tvrdý a nesmlouvavý, ale záhy přichází úspěchy. V květnu 1906 přijíždí na Slavii mužstvo FC Southampton, které je dosud v Evropě neporažené. A Slavia Praha vítězí 4:0, všechny branky vstřelí útočník Jan Košek. O týden později ještě Slávisté změří síly s tehdejším nejlepším světovým týmem Celticem Glasgow a utkání nakonec skončí remízou 3:3. John W. Madden přináší do české kopané nové trenérské metody a navždy ovlivní její podobu. Zavede například převrat ve fotbalovém tréninku, kde střídá lehkootletický trénink s tréninkem fotbalovým s míčem. Proslaví ho také jeho fyzioterapeutické schopnosti, kterými dokáže nezvykle rychle léčit zranění svých svěřenců. Slavii promění v jeden z nejsilnějších evropských týmů počátku dvacátého století a dosahuje s ní řady významných vítězství.

Jak se vlastně zrodila „česká ulička“? Tak se slangově říká ve fotbalu přesnému a nečekanému prostrčení míče spoluhráči za obranu. Fotbal se na počátku století hraje nejčastěji anglickým způsobem nakopnout balón vzduchem k soupeřově brance. Ovšem čeští hráči jsou jiní, mají nadání na překvapivou přihrávku po zemi a i díky tomu naše mužstva sklízí dlouhá léta úspěchy. Za vynálezce české uličky je považován slávistický útočník Jan „Jenny“ Starý, ale k dokonalosti ji vypiluje až útočník Sparty Václav Pilát. Tento hráč dokáže tuto fotbalovou dovednost dovést téměř k dokonalosti, kdy přesně na nohu servíruje přihrávky nejčastěji útočníkovi Janu Koškovi.

⁷ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 70. ISBN 80-7033-479-7.

První velká fotbalová hvězda, která u nás pobíhala po fotbalových hřištích, byl právě Jan Košek. Tento kanonýr se projeví velice brzy, už v patnácti letech nasází mezi dospělými tři góly, ale musí se ještě skrývat pod jinými jmény jako např. Kocián či Ondříček. V roce 1903 přichází do Slavie a hned dává o sobě vědět svou rychlostí a tvrdými, přesnými střelami. I díky Koškovým brankám, se ze Slavie stává prvotřídní mužstvo. Slavia je pod vedením trenéra Maddena výborně fungujícím mužstvem a projeví se to i na výsledcích s předními zahraničními kluby. Southampton poráží 4:0, maďarský MAC 9:1 nebo dokonce Bayern Mnichov 13:0! Košek je v této době nejobávanějším kanonýrem Evropy. V roce 1911 je kapitánem české reprezentace na prvním amatérském mistrovství Evropy. Ve 27 letech se rozhodne ukončit fotbalovou kariéru. Na kontě má odehráno 300 zápasů, ve kterých nastřílí přes 800 branek.⁸

Velké vítězství na amatérském mistrovství Evropy v roce 1911 se uskutečnilo ve francouzském městě Roubaix. Utkali se celkem 4 družstva a to domácí Francie, Belgie, Anglie a Čechy. V prvním utkání porážíme domácí výběr Francie 4:1. Náš výběr tvoří především hráči Slavie jejich celkem devět, zbylé dva posty obsadí hvězdy Sparty Pilát a Bělka. Náš tým sestaví a vede trenér Madden. V deníku Národní politika vychází strohá zpráva: „*Roubaix, 28. května 1911. Čechy vítězí nad Francií 4:1, poločas 4:1. Návštěva 5000 lidí. Obecenstvo k Čechům přívětivé. Pěkné počasí. Terén prostřední. Za Čechy scorovali Pilát dvakrát, Bělka a Košek každý jednou. Soudce Gardener špatný. Kapitán Košek představen byl starostovi města.*“⁹

Po našem vítězství nad Francií otiskl deník Národní politika komentář deníku L'Auto „*Zápas mezi Francií a Čechy byl výborný...Košek, ačkoliv obsazen třemi muži, vráží druhý goal...všechny kombinace rozbíjejí se o Pimmra...Předvidá se pro zápas Čechy-Anglie krásný boj a český team jest favoritem.*“¹⁰ Ve finále, které se hraje již druhý den, nastupujeme proti favorizovaným Angličanům. Naši slavně vítězí 2:1 a v deníku Národní politika vychází komentář k zápasu. „*České mužstvo nastoupilo bez zraněného Bělky. Angličané posílení byli třemi novými svěžími hráči. Mužstvo anglické bylo nejsilnější, jaké kdy amatéři angličtí postavili. Soudce Francouz Collier velmi dobře si vedl, až na to, že přisoudil proti Čechům*

⁸ FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

⁹ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 29. května 1911, roč. XXIX., č. 147.

¹⁰ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 2. června 1911, roč. XXIX., č. 151, s. 7.

bez příčiny kop pokutový. Hra Čechů byla skvělá, schytl mnoho těžkých ran, ba chytil i 10metrovku za ohromujícího jáсотu obecenstva. Veselý podal nádherný výkon, v němž mu Hejný obětavě sekundoval. Záloha pracovala bezvadně, nejlepším mužem byl Benda, jenž na Gardenerovi „seděl“. Středa, ač churav, pracoval výborně, i Kovařovič skvěle hrál. Útok český byl znamenitý. Košek pracoval obětavě, řídě útok a rozděluje práci, udal úžasné tempo. Pilát prokázal výborné služby rozhodnou hrou a silou, Bohata hrál velmi dobře, Holý i Široký, zvláště tento výborným centrováním připravovali chance svému mužstvu. První půle skončila bezvýsledně 0 : 0. Ve 14. minutě Dickson střelí první goal. Úspěch Angličanů Čechy nedeprimoval, nýbrž naopak ještě je vzpružil a podnítil. Ve 27. minutě se zdařila Koškovi ostrá rána pod tyč. Tři minuty po té Bohata dociluje vedení za jáсотu obecenstva. Ve 38. minutě z neznámého důvodu nařízen pokutový kop, který ale Pimmr vyráží. Nakonec Češi vítězí a obecenstvo zaplavuje hřiště.“¹¹

Uvítání po takovém to slavném vítězství bylo velkou společenskou událostí u nás doma. A tehdejší tisk „Národní politika“ věnoval této události hlavní stranu, ačkoli se jednalo o sportovní událost! Ve zprávě se mimo jiné objevilo: „K uvítání vítězů českých shromáždili se včera na nádraží Františka Josefa a před ním davy, do tisíců čítající. Hustým špalírem odcházeli účastníci výpravy, uctívání jsouce květinovými dary dam, z nádraží, před nímž se shromáždily zástupy, jež uvnitř nenalezly místa. I zde opakovaly se srdečné ovace obecenstva českých footballistům.“ To byly dosud v našem sportu nevídané oslavy a ovace.¹² Další možnost uspořádat mezinárodní turnaje přeruší první světová válka a zápasy o mistra Evropy se budou znovu hrát až v roce 1960.

¹¹ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 5. června 1911, roč. XXIX., č. 154, s. 7.

¹² PETRŮ, Karel. *Dějiny Československé kopané*, vyd. Praha: Národní nakladatelství A. Pokorný, 1946. s. 848.

4.1.2 Úspěchy Československého fotbalu po první světové válce

V letech 1914 až 1918 propukla první světová válka, která naruší zaběhlý životní kolorit. Ale s koncem první světové války se také rozpadá rakousko-uherská monarchie a vzniká 28. října 1918 svobodné samostatné Československo. Začíná nová etapa našeho fotbalu a hned na začátku je velice úspěšná.

V roce 1919 naše reprezentační družstvo skončilo druhé na vojenských hrách v Římě. Když jsme nejprve podlehly Belgii 2:3 a poté porazili Itálii 1:0.

Mnohem většího úspěchu jsme dosáhli na „Pershingově olympiádě“, což byly sportovní hry spojeneckých armád v Paříži. Jedná se o první fotbalový turnaj v Evropě po konci války. Turnaje se účastní celkem osm mužstev, rozdělených do dvou skupin. Vítězové skupin se utkaly ve finále.

V prvním utkání hrajeme proti Belgii, které máme co oplácet za poslední porážku 2:3 z Říma. A podaří se nám vyhrát 4:1. Deník Národní politika otiskl zprávu od svého redaktora Horáčka z Paříže: *„Češi hráli velmi dobrý fotbal, vynikli souhrou a přesnou přízemní kombinací. Výborně hrál útok a záloha. Útok rozdělával dobře hru na křídla a dostával se rychle ku předu, střední útočníci byli stále pohotoví, ale na písčité půdě se špatně střídalo. Belgie hrála stále t. zv. „hru o jednom backu“. Takže mnoho českých útoků bylo zastaveno pro off side. Ministerský předseda dr. Kramář a ministr dr. Beneš gratulovali po zápasu mužstvu k skvělému úspěchu.“*¹³ Jen málokdo si naše fotbalisty hrající pod novým názvem République Tchecoslovaquie spojuje s výběrem, který zvítězil před osmi lety ve Francii, tehdy ovšem pod názvem Team de Bohême. Jediní, kdo pamatují vítězství před osmi lety v našem týmu, jsou útočník Václav Pilát a trenér John Madden. V druhém utkání porážíme tým Spojených států vysoko 8:2. V posledním utkání skupiny vítězíme nad Kanadou 3:2 a vyhráváme skupinu a postupujeme do finále proti Francii. Finálové utkání hrané na Pařížském stadionu Colombes sledovalo 50 tisíc nadšených diváků. Hrdinou zápasu se stane náš hráč Sparty Praha Antonín Janda přezdívaný „Očko“. Tento plešatý usměvavý hráč s krátkým knírkem budí dojem dosluhujícího veterána fotbalových trávníků. Jenže Jandovi je v době turnaje 27let. Ke své přezdívce přišel kvůli svému očnímu víčku, které si poranil v dětství.

¹³ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 2. července 1919, roč. XXXVII., č. 180.

Naši fotbalisté během finálového utkání prohrávají 1:2, ale právě díky dvěma Jandovým brankám slavně vítězíme 3:2. Po zápase byl odnášen nadšenými diváky na ramenou.¹⁴

Deník Národní politika píše: „*Skvělé úspěchy českých fotbalistů na mezispojeneckých hrách v Paříži. Po nádherných vítězstvích nad Belgií (4:1) a Amerikou (8:2) porazilo české mužstvo Francii (3:2) a Kanadu (3:2), takže má zajištěno první místo v těžké soutěži, již se účastnila reprezentační mužstva osmi spojeneckých národů! Velkolepý tento úspěch českého sportu obrátí zajisté pozornost celého sportovního světa k našemu národu a získá nám všude mnoho nových a velmi vlivných příznivců.*“¹⁵

Olympijské hry v Antverpách 1920

V srpnu 1920 se konají první poválečné Olympijské hry v belgických Antverpách. Náš tým tvoří deset hráčů Sparty, které doplňuje brankář Klapka z Viktorky a Vaník ze Slavie. Nemáme bohužel jasně stanoveného trenéra (Madden musí cestovat do Antverp jako soukromá osoba). Trenérem je Kudela, delegátem je dr. Petřík.

V prvním utkání porážíme Jugoslávii 7:0, tři góly vstřelil Janda Očko i slávista Vaník, přesné přihrávky jim připravuje nestárnoucí Pilát a výborně hraje i kapitán Kád'a. Turnaj je náročný, je vměstnaný do šesti dnů, ve kterých musíme odehrát čtyři těžké zápasy. V dalším utkání porážíme Norsko 4:0, Janda Očko vstřelí druhý hattrick za sebou. Deník Národní politika píše v rubrice zprávy z Olympijských her: „*Skvělý nástup našich fotbalistů. Reprezentační mužstvo Jugoslávie poraženo po exhibiční hře 7:0, norské národní mužstvo, které velikým vítězstvím nad Anglií 3:1 stalo se favoritem soutěže, rozdraceno skvěle hrajícími Čechy. Vítězství 4:0 nejlépe ukazuje třídu českého národního teamu.*“¹⁶

V semifinále nás čeká výběr Francie. Máme již některé zraněné hráče, například Pilát do zápasu nenastoupí. Přesto vyhráváme 4:1, hattrick tentokrát vstřelí spart'anský útočník Mazal. Ve finále nás čeká domácí Belgie. Belgičané mají výhodu nejen domácího prostředí, ale odehráli i o jeden zápas méně. Před finále je náš tým unavený, ale i podrážděný. Zejména proto, že se dozví, kdo bude finále pískat jako sudí. Rozhodující duel má vést jako sudí

¹⁴ PETRŮ, Karel. *Dějiny Československé kopané*, vyd. Praha: Národní nakladatelství A. Pokorný, 1946. s. 848.

¹⁵ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 1. července 1919, roč. XXXVII., č. 179, s. 6.

¹⁶ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 30. srpna 1920, roč. XXXVIII., č. 239.

angličan Lewis. Máme s ním špatné zkušenosti, v minulosti nás poškodil. Naši hráči podávají protest proti rozhodčímu, ale ničeho nedocílíme. V sedmé minutě zápasu je proti nám odpískaná penalta, rozhodčí přehlédl předcházející faul na našeho brankáře Klapka, kterého nešetrně srazil belgický útočník Bragard. Naše mužstvo se cítilo poškozeno. Hra poté začala být značně nervózní a přibilo ostrých zákroků na obou stranách. Ve 35. minutě vrcholí nervozita v zápase a po dalším sporném verdiktu sudího Lewise dostáváme druhou branku. Českoslovenští hráči ještě chvíli vytrvají na hřišti, ale už dále nechtějí snášet křivdy od rozhodčího, a když o několik minut později vylučuje Lewis našeho Steinera a nařizuje proti nám i penaltu. Kapitán Kád' a na protest proti rozhodování sudího odvolává celé mužstvo a odchází předčasně do kabin. Přes ultimátum vyslovené organizátory se už naši hráči na hřiště nevrátí. Jsme diskvalifikováni z celého turnaje a tak nezískáme ani stříbrné medaile. Přesto, že podává naše výprava protest, ale námitky nejsou uznány.¹⁷ Deník Národní politika: *„Čechoslováci vidouce, že zápas nelze za tohoto soudce hrát a že další pokračování ve hře jest životu nebezpečno, odcházejí ze hřiště. A pak dochází k vniknutí obecnstva do hřiště a k věci, jež nás při celé aféře nejvíce bolí: zneuctění čsl. vlajky.“*¹⁸

Olympijské hry v Paříži 1924

Těchto her se zúčastnilo celkem 22 národních mužstev mezi nimi i naše reprezentace. Naši fotbalisté museli nastoupit k prvnímu kvalifikačnímu utkání s Tureckem. I přes jasnou převahu a vítězství 5:2 se ukázala naše střelecká nemohoucnost. V druhém kole na nás čekal tým Švýcarska a zápas skončil remízou 1:1 i po prodloužení, i když naši hráli jen v devíti hráčích. V opakovaném zápase naši podlehli 0:1 a skončili v poli poražených. Budiž nám ke cti, že jsme podlehli pozdějším finalistům. Ve finále se utkala Uruguay se Švýcarskem a zvítězila 3:0.

Otázka profesionalismu a amatérismu

Jedním z hlavních námětů kongresu FIFA v roce 1924 v Paříži byla otázka amatérismu a profesionalismu. Výsledek byl nejednoznačný. Hráči předních českých klubů získávají za své výkony peníze i jiné výhody. Přesto se najdou mravokárci, kteří napadají

¹⁷ PETRŮ, Karel. *Dějiny Československé kopané*, vyd. Praha: Národní nakladatelství A. Pokorný, 1946. s. 848.

¹⁸ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 5. září 1920, roč. XXXVIII., č. 245.

asociaci, že tomu není schopna zabránit. Touto otázkou je ovlivněna i příprava olympijského týmu, nominace, soustředění i diety hráčů.

Léta 1924/1925 v naší kopané přináší zcela nový pojem pseudoprofessionalismus. Zastánci amatérismu se tu střetávali s lidmi realističtějšími, kteří věděli, že bez peněz to nepůjde. Měsíční platy profesionálů se pohybují v rozmezí 200 – 1500 Kč. Horní hranici smí překročit jen zahraniční posily.

Rok 1927 byl z hlediska naší fotbalové reprezentace úspěšný. Nejprve došlo k vyrovnání účtů za antverpské finále tak neslavně skončené pro náš fotbal v roce 1920. Naši tentokrát zvítězili nad Belgičany 3:2 na jejich půdě v Liége. Další mezinárodní utkání tohoto roku skončila s následujícími výsledky: Itálie – Československo 2:2, Rakousko – Československo 1:2, Československo – Maďarsko 4:1, Československo – Belgie 4:0, Jugoslavija – Československo 1:1, Československo – Rakousko 2:0, Maďarsko – Československo 1:2, Československo – Itálie 2:2 a Československo – Jugoslavija 5:3.

V tomto roce se také poprvé na kongresu FIFA v Helsinkách objevil československý zástupce Dr. Pelikán, byl zvolen za auditora neboli revizora.

V roce 1928 se naše vedení reprezentace rozhodne společně s Maďary a Rakušany nevyslat družstvo amatérů na olympijské hry hrané v Amsterdamu. V čele stojí předseda Dr. Pelikán. Celý turnaj vyhraji fotbalisté Uruguaye, jsou to amatéři, ale jen pouze formálně. Svět se po skončení turnaje dozvídá, že po vítězném finále nad Argentinou si mezi sebou rozdělí Uruguayci částku v hodnotě 120 000 korun.¹⁹

¹⁹ PETRŮ, Karel. *Dějiny Československé kopané*, vyd. Praha: Národní nakladatelství A. Pokorný, 1946. s. 848.

4.1.3 Úspěchy Československého fotbalu stříbro z MS v Itálii 1934

V roce 1930 se uskutečnilo vůbec první Mistrovství světa ve fotbalu, odehráno se v Jižní Americe a pořadajícím státem se stala Uruguay. Většina evropských zemí se na mistrovství v Jižní Americe ani nepřihlásila. Nakonec se do turnaje z Evropy přihlásili jen 4 týmy Belgie, Francie, Jugoslávie a Rumunsko. Časopis Rekord vydává článek o naší neúčasti na Mistrovství jako velké chybě. Píše se v něm mimo jiné: „*Již se ukazuje, jak Československo chybilo neobsláním championátu světa v Montevideo*“. „*Dva hlavní argumenty pro naši neúčast a to obava z finančních ztrát a strach ze sportovních blamáží, jsou již dokonale vyvráceny skutečnostmi tak, jak jsme předpovídali. Všechna čtyři evropská národní mužstva jsou v Montevideo zahrnována superlativy přízně.*“²⁰ Ve finále se nakonec utkávají domácí Uruguay se sousední Argentinou, utkání končí výsledkem 4:2.²¹

V roce 1932 se konaly letní olympijské hry v Los Angeles, ale bez Československa na fotbalovém olympijském turnaji. Důvody neúčasti na Olympijských hrách se zabýval i časopis Rekord. V článku se mimo jiné píše: „*Je to částka 22.000 Kč, které by bylo zapotřebí na vyslání jednoho borce do Ameriky. Nyní je situace jiná to, co jindy dostával jediný svaz na výpravu 10 až 20 člennou, bude nutné vydati za jediného závodníka. Bude se tedy šetřit a vybírat.*“²²

V roce 1934 se konalo Mistrovství světa v Itálii a pro Československý fotbal znamená první mezinárodní úspěch na světovém šampionátu. Předzvěstí mimořádného úspěchu byla generálka našeho mužstva proti Anglii kolébce kopané, kterou jsme v přátelském utkání v Praze před mistrovstvím světa porazili 2:1! V časopise Rekord se objevují před zápasové prognózy a zajímavosti z anglického tisku. Evening News: „*Anglie má před sebou těžký úkol a vyhlídku na další porážku*“. Po zápasové ohlasy anglického deníku Times. Píše se v něm: „*Anglie v Praze poražena! Puč, úžasně bystrý a vyspělý, byl nejzdatnějším jednotlivcem domácího mužstva*“. „*Nejedlý proběhl mezi backy a strašlivou ranou vstřelil goal 1:1 – Anglie umdlévá.*“²³ Zajímavostí druhého Mistrovství světa je systém turnaje. Byl poměrně krutý jedna porážka a dost! Ještě jedna událost před vypuknutím

²⁰ ČASOPIS REKORD, *Československý všesportovní list*, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, 1930, č. 18.

²¹ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 306. ISBN 80-7033-479-7.

²² ČASOPIS REKORD, *Československý všesportovní list*, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, v Praze 15. listopadu 1930, č. 35.

²³ ČASOPIS REKORD, *Československý všesportovní list*, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, v Praze dne 31. května 1934, č. 22.

mistrovství světa stojí za zmínku. Uruguay do Evropy nepřijíždí a svou neúčast vysvětluje bojkotem Evropy na mistrovství světa před 4 lety v Montevideu. V prvním utkání nastoupili naši reprezentanti proti Rumunsku a zvítězili 2:1, dalším soupeřem ve čtvrtfinále byli Švýcaři a ty jsme porazili 3:2. V semifinále nás čekal tým Německa a i ten jsme porazili tentokrát 3:1. V druhém semifinále na sebe narazili domácí Italové a Rakousko za, které nastupuje Pepi Bican. Italové zvítězili 1:0. Původně se počítalo, že tento zápas bude finálový. Nakonec se domácí Squadra azzurra utkává ve finále s týmem Československa ve složení: Plánička – Ženíšek, Čtyřoký – Košťálek, Čambal, Krčil – Junek, Svoboda, Sobotka, Nejedlý, Puč. Náhradníci jsou Patzel, Burgr, Vodička, Silný, Kopecký a Kalocsay. Z královské lóže celý finálový zápas sledoval tehdejší představitel fašismu Mussolini. Českoslovenští fotbalisté se srdnatě byly a dokonce vedli 1:0 gólem Puče, ale bohužel vedení neudrželi a Italové osm minut před koncem utkání srovnali a v prodloužení nakonec rozhodli o svém vítězství 2:1, gól vstřelil Schiavio. Téměř celý svět psal tehdy o československých fotbalistech jako o morálních vítězích. Celá vlast československé fotbalové hrdiny po návratu domů vítá jako by celé mistrovství vyhráli.²⁴

List Rekord psal: „*Naše národní mužstvo má právo býti hrdo na to, co v turnaji o světový championát dokázalo! Když bylo vypravováno do Itálie, bylo provázeno s mnoha stran nedůvěrou a podceňováním, jeho vyhlídky byly posuzovány dosti skepticky a o jeho kvalitě se mnoho hovořilo i s posměchem. Kdo si nepřestal důvěřovati, byli právě naši reprezentanti, které posilovalo vědomí, že slouží zájmům své vlasti, s poctivým zanícením šli do každého boje, vítězíce přes všechny strašlivé překážky, silni svou sebedůvěrou a šťastni svými úspěchy.*“²⁵

Deník Národní politika píše obsáhlou zprávu po finálovém utkání: „*Itálie dobyla mistrovství světa. Itálie vítězí po hrdinném boji našeho mužstva teprve v prodlouženém čase 2:1 (0:0, 1:1). Marný boj našich statečných hráčů. Branku Československa dal Puč, za vítěze scorovali Orsi a Guita. Plánička nejlepším mužem v poli. Obětavý a krásný výkon celého našeho mužstva. 45 000 korektních a uznalých diváků. Ovace našemu mužstvu při opouštění hřiště. Naše státní hymna zní stadiem, naše vlajka vlaje na žerdi. Výroky vůdců naší výpravy: „Prof. dr. Pelikán: „Naši předvedli výbornou hru. Měli dokonce i sympatie obecenstva. Byli lepším mužstvem. Soudce byl slabý a nestačil na tzv. argentinské záludnosti.“ JUC Petrů: „Za těchto nepříznivých okolností a prostředí jsem s výkonem mužstva plně spokojen.“*“

²⁴ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 330-337. ISBN 80-7033-479-7.

²⁵ ČASOPIS REKORD, *List čs. asociace fotbalové a čs. svazu fotbalového*, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač, Praha II., Jugmannova 26, v Praze dne 8. června 1934, roč. V., č. 23.

Francouzský tisk konstatuje, že proti Itálii se nedalo zvítězit. Paris Soir píše: „Brutality italských hráčů učinily zápas zcela neregulérním. Bylo konstatováno, že Italové zvítězili jedině zásluhou tvrdé hry, kterou soudce přehlížel.“²⁶

„Bohatá žeň roku 1934 fotbalového národního mužstva Československa. Za celý rok 1934 prohrála naše fotbalová reprezentace jediný zápas a to finálové utkání na Mistrovství světa proti Itálii až v prodloužení 1:2! Jinak v deseti utkáních neprohrála. Jednotlivá utkání roku 1934: 25. března 1934 Paříž Československo – Francie 2:1, 29. dubna 1934 Praha Československo – Maďarsko 2:2, 16. května 1934 Československo – Anglie 2:1, 27. května 1934 Terst Československo – Rumunsko 2:1, 31. května 1934 Turín Československo – Švýcarsko 3:2, 3. června 1934 Řím Československo – Německo 3:1, 10. června 1934 Řím Československo – Itálie 1:1(v prodloužení 1:2), 2. září 1934 Praha Československo – Jugoslávie 3:1, 23. září 1934 Československo – Rakousko 2:2, 14. října 1934 Československo – Švýcarsko 2:2.“²⁷

Největší osobností našeho týmu a zároveň nejlepší brankář MS 1934 byl František Plánička. S fotbalem začínal v Bubenči, srdce ho táhlo do Sparty, ale pro spartánské představitele měl malou postavu. V roce 1923 přichází do Slavie a už koncem roku chytá ve finále poháru proti Spartě. Od roku 1925 nastupuje takřka ve všech reprezentačních zápasech. Po odchodu Kádě se stává kapitánem mužstva. Brankáři v té době chytali jinak než dnes. Plánička měl výborný odhad pro každou herní situaci, včas vybíhal a zachraňoval odvážnými pády pod nohy soupeřů. Reprezentuje i na mistrovství světa ve Francii v roce 1938, ale vrací se domů se zlomenou rukou, s kterou dočtyrá utkání s Brazílií až do konce. Teprve toto zranění ho vyřadí z národního mužstva a brzy přinutí zakončit brankářskou kariéru. Československo celkově reprezentoval v 73 utkáních, což zůstane na dlouhá léta nepřekonaným rekordem.

Žádný s předválečných roků se už nevyrovná čtyřiatřicátému, v němž jsme sahali v Římě po zlatých medailích. Pláničkova generace začíná pomalu stárnout, ale co je horší, Evropa se ocitá na prahu fašistické okupace a Československo leží v samém jejím srdci.

²⁶ NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratřšovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze dne 11. června 1934, s. 5-6.

²⁷ ČASOPIS REKORD, List čs. asociace fotbalové a čs. svazu fotbalového, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, v Praze dne 19. října 1934.

V meziválečném období se objevuje na našich fotbalových trávnících další velká fotbalová osobnost. Josef Bican byl vídeňský Čech, jehož tatínek byl Čech a maminka byla také Češka, ale narodila se ve Vídni. Bican před příchodem do Čech reprezentoval Rakousko i na mistrovství světa v Itálii 1934. Po vypršení smlouvy s Rapidem Vídeň zatoužil vrátit se do Čech. Až v roce 1937 se Slavie Praha dočkala definitivního uvolnění Bicana z Rakouského klubu. Tento vynikající střelec a pán fotbalista měl smůlu, v jaké době zrovna hrál. Bohužel jeho kariéra probíhala zrovna v období ovlivněném druhou světovou válkou. Paličatí úředníci mu nedovolili hrát za Československo na třetím mistrovství světa ve Francii 1938. To byla jediná možnost, kde mohl „Pepi“, jak mu přezdívali, reprezentovat Československo na mistrovství světa, neboť svůj poslední reprezentační zápas odehrál v Praze 4. září 1949 proti Bulharsku. Přesto odehrál Bican za Československo řadu utkání v rozmezí let 1935 – 1949. Mezi jeho na dnešní dobu neskutečné fotbalové počiny patří například v ročníku 1943 – 44 dokázal ve 22 ligových zápasech nastřílet 57 gólů!!! Bican byl hráč, kterému prakticky z fotbalového hlediska nechybělo nic. Měl na svou dobu tak výbušný start, že bychom jej dnes označili jako raketový. Byl vynikající technik, který ovládal míč oběma nohama, měl skvělý přehled, cit pro přihrávku, brankovou šanci i vývoj zápasu a hlavně uměl dávat góly. Přesto, že byl tak báječný kanonýr, nebyl sobecký a dovedl i nezištně přihrát, jestliže byl spoluhráč ve výhodnější pozici. Nikdy se nespokojil jen s nadáním, talentem a schopnostmi, nýbrž podřídil vše, i svůj soukromý život, fotbalu. Byl jako pravý profesionál, nesnášel lajdáctví nebo vlašný přístup, bral zodpovědně trénink, přátelská utkání i zápasy s lehkými soupeři. Jeho krédo bylo: *„Snažil jsem se vždycky hrát co nejlíp, jen jsem někdy pochopitelně tolik neriskoval.“* Spoluhráčům často zdůrazňoval: *„Je nutné myslet na diváky i v přátelských zápasech, proto hrajte poctivě, soustředěně a dávejte góly!“* Bican trénoval více než ostatní, měl ohromnou touhu vyhrávat, vůli bojovat a hlavně nezklamat v žádném utkání své příznivce. Na jeho hru a hlavně branky se těšili diváci v celé republice. Byl opravdovým králem střelců. Podle mého názoru je hlavním posláním fotbalového útočníka vstřelit gól a v tom byl Bican nepřekonatelný. Měl dokonalý cit pro střelu, dával branky ze všech pozic a všemi způsoby.²⁸

Mistrovství světa v roce 1938 se konalo ve Francii. Jedná se o poslední šampionát pro vynikajícího československého gólmana Pláničku. A také poslední šampionát před vypuknutím 2. světové války, která přerušila pravidelný čtyřletý cyklus konání mistrovství

²⁸ PONDĚLÍK, J. *Bican pět tisíc gólů*, vyd. Praha: Olympia, 1988. s. 8. ISBN 27-007-89.

světa. Před šampionátem jsme porazili Bulharsko 6:0. V prvním utkání šampionátu jsme zvítězili nad Holandskem 3:0, ale naše góly padly až v prodloužení. Ve čtvrtfinále mistrovství světa nastupujeme proti Brazílii. Urputné utkání končí i po prodloužení nerozhodně 1:1. Teprve po utkání vyjde v nemocnici najevo, že náš brankář Plánička si zlomil ruku v pádu pod nohy brazilce Perácia. Proto, že zápas nepoznal vítěze, dojde o dva dny později k opakovanému zápasu. Do našeho mužstva už bohužel nebylo možné zařadit zraněné hráče. Chyběli především brankář Plánička, Nejedlý a Říha. A to navíc nastoupila spousta dalších hráčů s největším sebezapřením. Náš tým byl zdecimovaný zraněnými hráči. Nakonec podlehl v opakovaném utkání 1:3 a znamenalo to konec ambicemi nabitého týmu. Ve finále opět zvítězila Itálie, když porazila Maďarsko 4:2.²⁹

4.1.4 Historie Československého fotbalu během nacistické okupace

Rokem 1939 je český fotbal terorizován nacistickými okupanty a živoří v protektorátu Čechy a Morava. Okupanti nedovolí ani zápasy se slovenskými mužstvy. Osud naší republiky zrozené z mnichovské krize se odráží do všech odvětví a fotbal nevyjímaje. Nastávají těžké časy i pro samotné fotbalisty v protektorátu je zavedený přidělový systém. A profesionální fotbalisté trpí. Při výkonech a trénincích vyžadují více kalorií, než jim jejich kluby mohou dopřát. Proto ne jeden borec, který by mohl klidně hrát první ligu, hraje najednou I. A třídu v místě, kde klub podporuje nějaký ten statkář, řezník nebo hoteliér. Začíná být problém sehnat nové kopačky či nové míče. Dochází k zákazu mezistátních měření sil na klubové i reprezentační úrovni. Tyto události přimějí fotbalové funkcionáře k obnovení tradice někdejších utkání Čechy – Morava (celkem 5x se hrálo v letech 1912 – 1915). Tento nápad se realizuje a dvakrát do roka se utkávají výběry toho nejlepšího v naší zemi. Končí profesionálové v Čechách.

Časopis Rekord píše 30. března 1939: „Seznáváme čím dále tím přesněji, že pro zemi tak zchudlou, jako je naše, není náš systém v nynějších poměrech snesitelný. Proto je též naší povinností, vyvoditi z toho nutné důsledky a systém ten krátkou cestou upravit. Pravděpodobně od 1. května bude platiti v naší české kované nový amatérský řád.“

²⁹ ČASOPIS REKORD, Československý všesportovní list, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, v Praze 16. června 1938, č. 24.

Během válečných let se sice nadále hrají ligové soutěže, ale bída s nouzí se odráží i na fotbalových hřištích.³⁰

Nacisté dovolí v prvním okupačním roce milostivě české reprezentaci, aby si zahrála mezistátní utkání. Časopis Rekord píše „*Sama doba nás přímo nutí k tomu, abychom plně využili každé takové příležitosti, která nám dává možnost ukázat světu, že dále žijeme a budeme žít ve svých tradicích a po svém.*“

V roce 1942 se mělo konat v pořadí čtvrté Mistrovství světa, ale 2. světová válka nedovolí konání tohoto světového turnaje. A bude trvat ještě dalších 8 let, než se uskuteční její příští šampionát – bez nás. Zajímavostí je, že jsme se již roku 1938 ucházeli o právo na uspořádání mistrovství světa a v tehdejší době jsme nebyli bez šancí toho dosáhnout.

K mimořádným událostem v naší nejvyšší fotbalové soutěži patří výkon Slavie Praha v ročníku 1944 – 45 kdy se sice musela spokojit pouze s druhým místem v konečné tabulce ligy, ale její hráči v čele s Josefem Bicanem dokázali nastřílet rekordních 139 gólů! Tolik branek v jednom ligovém ročníku nikdo jiný u nás ani předtím ani doposud nenastřílel. Samotný Bican zaznamenává rekordních 57 gólů! Závěrem k této smutné kapitole ovlivněné válkou a okupací fašistickým Německem se ukázalo, že sport a fotbal zvláště měl u nás obrovskou popularitu a nabízel fanouškům i hráčům potřebné uvolnění od tíživých problémů doby. Fotbal u nás se nepřestal hrát ani v těch nejtíživějších dobách.³¹

4.1.5 Historie Československého fotbalu v období po 2. světové válce

Po konci války v roce 1945 je u nás celá řada hřišť a stadionů poničena a zničena válkou. Desítky dalších se proměnily v parkoviště tanků nebo vrakoviště vojenské techniky. Po osvobození dojde k opětovnému spojení Čechů a Slováků v jeden stát a dochází i k obnově společné spolupráce obou národních svazů a položí se základy nové nejvyšší fotbalové soutěže. V ročníku 1945 – 46 je nejvyšší soutěž složena z dvaceti klubů z toho čtrnáct z Čech a Moravy a 6 ze Slovenska. V prvním poválečném mezistátním utkání jsme

³⁰ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 374. ISBN 80-7033-479-7.

³¹ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu I do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 406. ISBN 80-7033-479-7.

hladce prohráli s Francií, kterou jsme až doposud poráželi. A následuje další porážka doma s Jugoslávií. Výsledky obnovené reprezentace, do níž se v okupačních letech vkládalo tolik nadějí, nahánějí děs.³²

V časopise Rekord byl otištěn článek upozorňující na „*Problémy olympijského fotbalového turnaje*“ ohledně účasti amatérů a profesionálů. Již v roce 1947 proběhla tiskem zpráva o neutěšené situaci ohledně konání olympijských her v Londýně v roce 1948 a účasti některých národních mužstev, kde nejlepší hráči nejsou rozhodně amatéry a tudíž by nemohli složit olympijský slib.³³

Únorem roku 1948 dostává nejen fotbal, ale celá naše republika nový totalitní režim a ten dává jasně najevo, že nenechá kámen na kameni. Začíná období zbrklých změn a reorganizací. Zkušené činovníky nahrazují poslušní vykonavatelé příkazů vrchnosti. To vše vede k nepřetržité černé sérii šesti porážek na mezinárodním reprezentačním poli. Celá naše reprezentace se zmítá. Novým vedením reprezentace je pověřen Antonín Vodička, který je shora instruován přesnými příkazy o tom, jak to má dělat. Doba po roce 1948 kdy naše země byla zatažena za železnou oponu a obracela své vize a pohledy k Moskvě je neúspěšná jak na mezinárodním poli, tak v domácích soutěžích neboť je náš fotbal neustále postihován neuváženými změnami.

V roce 1950 po dvanáctileté pauze vynucené 2. světovou válkou, se znovu hraje světový šampionát. Brazílci pro jeho vrcholné zápasy postavili v Rio de Janeiru fantastický stadion, ale naši fotbalisté na jeho trávník nevstoupili, o účast jsme se vůbec neucházeli. Evropu za velkou louží reprezentují Jugoslávie, Švýcarsko, Španělsko, Anglie. V rozhodujícím boji o zlatou sošku Niké pro vítěze šampionátu bojují domácí Brazílie a Uruguay nakonec zápas končí smutně pro Brazilce 1:2. V hledišti skvělého fotbalového stánku zůstanou po skončení zápasu čtyři mrtví Brazílci, dva zabil infarkt a dva spáchali sebevraždu.

Totalitní režim, tuhá cenzura a příklon na východ vstříc Sovětskému svazu, zatarasil náš fotbal před mezinárodní konfrontací a tak není divu, že v roce 1951 naše reprezentace

³² JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 9. ISBN 80-7033-523-8.

³³ ČASOPIS REKORD, *Československý všesportovní list*, vydavatel a odpovědný redaktor K. Klapač., Praha II., Jugmannova 26, 1947, č. 46.

odehrála pouhé 2 mezistátní zápasy s Rumunskem a Maďarskem. Naši fotbalisté nesměli hrát s mužstvy ze západu, dokonce ani ze sousedním Rakouskem.

Na sklonku roku 1951 se začíná rodit Dukla, armádní klub zatím se jmenuje ATK a ještě jej čekají tři roky pod hlavičkou ÚDA. V jeho barvách se objevují jména jako Dolejší, Pavlis, Pluskal, Novák, Masopust, Šafránek, z kterých se stanou budoucí pilíře Dukly i reprezentace.

Páté mistrovství světa v kopané se v roce 1954 koná v Evropě ve Švýcarsku a naši jsou ve čtyřčlenné skupině společně s obhájci trofeje z Uruguaye, Rakouskem a Skotskem. Hned v úvodním zápase podlehneme Uruguaycům 0:2 a poté následuje tvrdá lekce od Rakušanů 0:5. Systém turnaje je trochu zvýhodňoval nasazené týmy, a proto po dvou utkáních končíme. Naši nedali ve dvou zápasech ani gól a dostali jich sedm. Mladý tým zaplatil ve Švýcarsku nelítostnou daň za chyby, omyly a pokrytectví nových vládců země. Na šampionátu v boji o třetí místo dochází k souboji našich dvou přemožitelů, v kterém Uruguay podlehne Rakousku 1:3. Ve finále zvítězí Němci 3:2 nad Maďarskem, když ve skupině vypustili vzájemný zápas a prohráli s Maďary vysoko 3:8! Tento rok končí naše reprezentace s celkovým brankovým poměrem 1:11, v pouhých třech zápasech třemi porážkami.³⁴

³⁴ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 105-108. ISBN 80-7033-523-8.

4.2 Historie Československého fotbalu po roce 1955

Náš fotbal se ocitá na prahu lepších časů, řízení fotbalu se vrací do rukou odborníků. Pomaloučku začínají po Stalinově smrti tát ledy. Na podzim roku 1955 je zahájen první ročník Poháru mistrů evropských zemí, který se stane v krátké době nejpoblárnější klubovou soutěží v Evropě. Československý fotbal se zatím k prvnímu ročníku nepřihlásí.³⁵

Co rok 1955 v našem fotbale naznačil, tak v roce 1956 jen potvrdil, vše se začalo obracet k lepšímu. V dubnu 1956 přijedou do Prahy Brazilci k přátelskému utkání, o které je eminentní zájem. Utkání se divákům líbí, přestože skončí remízou 0:0. Dalším mezistátním utkáním pro naše fotbalisty je utkání v Ženevě, kde porážíme vysoko 6:1 Švýcarsko. Téměř stejná sestava nastupuje i na Népstadionu v Budapešti kde je v ochozech 95 000 diváků. Naše sestava má složení:

Dolejší – Hertl, Hledík, Novák – Pluskal, Masopust, - Pazdera , Moravčík, Feureisl, Borovička, Kraus. Vítězství 4:2 patří do zlatých stránek našich fotbalových dějin.³⁶

Další historické chvíle přicházejí při reprezentačním zájezdu po Latinské Americe, kde naše fotbalisty čeká pět zápasů – čtyři z nich s mužstvy, která jsou počítána do nejužší světové elity. Na stadionu Maracaná pro 130 000 diváků se utkáváme s domácí Brazílií a i díky skvělému výkonu našeho brankáře Břetislava Dolejší, který chytne i penaltu vítězíme 1:0! Poté v dalších zbylých utkáních nastává čas vystřízlivění a postupně prohráváme v odvetě z Brazílií 1:4, z Uruguayí 1:2, z Argentinou 0:1 a na závěr z Chile 0:3.³⁷

Rok 1957 proběhne ve znamení bojů o účast na šesté mistrovství světa. Do reprezentace se dostává brněnský Vlastimil Bubník. Je to také vynikající hokejista RH Brno a mnohonásobný reprezentant. Je skvělým hlavičkářem a může hrát na obou spojkách i ve středu útoku.

³⁵ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

³⁶ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

³⁷ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 129-130. ISBN 80-7033-523-8.

Na šesté mistrovství světa ve Švédsku v roce 1958 se naše reprezentace kvalifikuje na rozdíl od dvojnásobných mistrů světa Italů, nebo Uruguaye. Systém turnaje pro 16 týmů je pokrokový, hraje se ve čtyřech skupinách každý s každým a při rovnosti bodů rozhodne opakované utkání, skóre nemá žádný vliv. V prvním utkání ve skupině prohráváme 0:1 se Severním Irskem. Poté remizujeme s NSR 2:2. V posledním utkání ve skupině porážíme vysoko Argentinu 6:1! Ovšem ani takto vysoká výhra k postupu do čtvrtfinále nestačí. V posledním utkání remizují Irové s NSR 2:2, a i když máme daleko lepší skóre, na druhém místě Irové mají stejný počet bodů jako my. Podle tehdejších pravidel následoval opakovaný zápas opět se Severním Irskem a bohužel jsme jej opět prohráli sice až v prodloužení 1:2 a tím pro nás mistrovství světa skončilo. Titul mistrů světa náležel po zásluze Brazílii, která porazila ve finále Švédsko 5:2.³⁸

Na rozhraní let 1958 a 1959 cestuje pražská Dukla po zemích Střední Ameriky a na turnaji v Mexiku porazí i tým FC Santos za, který nastupují největší brazilské hvězdy v čele s Pelém. Ve velikém vedru slavně vítězí 4:3!

V roce 1960 naši fotbalisté zaznamenali další úspěch, skončili na celkovém třetím místě v Poháru národů. Titul neoficiálního mistra Evropy si vybojují v Paříži sovětské fotbalisté, kteří porazili reprezentanty Jugoslávie 2:1.³⁹

Zlatá éra Dukly Praha začíná v roce 1961 v Americe. Dukla Praha se zúčastnila turnaje v New Yorku a Montrealu. A byla to spanilá jízda. Dukla na svém turné po severní Americe porazila postupně izraelský Petah Tikla 7:1, jugoslávskou Crvenou zvezdu 4:2, vídeňský Rapid 6:0, s kanadským týmem Concordia remizují 2:2 a je to jediný bod, který vojáci za oceánem ztrácejí. Dále pak Dukla válkuje další soupeře AS Monaco 4:0, Španěl Barcelona 5:1, a jako tečka poráží irský Shamrock Rovers 10:0! Ve finále hráči Dukly doslova přejedou anglický Everton v obou utkáních 7:2 a 2:0 v odvetě. Sestava vítězné Dukly Praha: Kouba – Šafránek, Čadek, Novák – Pluskal, Masopust – Brumovský, Vacenovský, Borovička, Kučera, Jelínek.

³⁸ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 148-156. ISBN 80-7033-523-8.

³⁹ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

4.2.1 Úspěchy Československého fotbalu stříbrné MS v Chile 1962

Dosavadním největším úspěchem Československé kopané v mezinárodní konfrontaci bylo druhé místo na mistrovství světa 1934 v Itálii. V roce 1962 se konalo sedmé mistrovství světa v Chile. A naší reprezentaci se podařilo opět dostat až do samotného finále.

Před mistrovstvím světa otiskl Československý sport článek k naší nominaci „*Páteř mužstva, koncepce celé naší hry vychází především ze hry našich záložníků. Masopust a Pluskal dokázali, že mají reprezentační formu. Trenér Rudolf Vytlačil na jejich hře v Chile chce stavět. Další zbraní pro MS v Chile má být podle trenéra prosazení se křídelní hrou. Proto nominoval do Chile čtyři křídelní hráče. Jediným otazníkem zůstává obsazení postu konstruktivního útočníka.*“⁴⁰ Prvním soupeřem ve skupině byl tým Španělska, kterému chyběl zraněný Di Stéfano, ale i tak má náš první soupeř kvalitní tým, přesto vítězíme 1:0. Ve druhém utkání remizujeme s obhájci trofeje z Brazílie 0:0. V posledním utkání ve skupině s Mexičany prohrájeme 1:3, ale nic to nemění na postupu mezi posledních osm. Ve čtvrtfinále jsme porazili Maďarsko 1:0 a postoupili do semifinále.

Deník Československý sport píše: „*Nečekaný, nádherný a zasloužený úspěch československých reprezentantů. Českoslovenští fotbalisté si definitivně získali zasloužené uznání. Zvítězila nezměrná vůle. Utkání z Maďarskem bylo přehlídkou vyspělé evropské kopané. Proti skvěle útočícím maďarským reprezentantům stála pevná hráz v čele s nejlépe chytajícím brankářem na MS 1962 – Schroiffem. Víra trenéra Vytlačila v bojovnost Scherera se vyplatila.*“⁴¹

V boji o postup do finále jsme nastoupili proti Jugoslávii a zvítězili 3:1. Po osmadvaceti letech staneme podruhé v historii ve finále mistrovství světa. Deník Československý sport píše: „*Nečekané finále: ČSSR – BRAZÍLIE! Naši reprezentanti rozhodli boj o finále soustředěným útokem. Předvedli svou nezdolnou bojovnost. Neotřásla jimi ani vyrovnávací branka. Naše útočná řada podala svůj nejlepší výkon na mistrovství. Zadní řady hrály jako obvykle – neprodyšně.*“⁴² Ještě před samotným finále získává náš brankář Viliam

⁴⁰ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 11. května 1962, roč. X., č. 94, s. 1-3.

⁴¹ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 12. června 1962, roč. X., č. 116, s. 1.

⁴² ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 14. června 1962, roč. X., č. 118, s. 1.

Schroiff od chilských pořadatelů turnaje cenu pro nejlepšího brankáře. Sestava našich pro finálové utkání proti Brazílii byla následující: Schroiff – Tichý, Pluskal, Popluhár, Novák, Masopust, Kvašňák – Pospíchal, Scherer, Kadraba, Jelínek. Brazilci nastupují bez zraněného Pelého i přesto nás porázejí 3:1. Po utkání nikdo nezapochybuje o tom, že si Brazilci obhajobu trofeje mistrů světa zaslouží. Ale způsob, jakým jim dokáže vzdorovat mužstvo z malé země ve středu Evropy, vzbuzuje úctu a obdiv.

Deník Československý sport píše: *„Skvělý výkon obou mužstev ve finále. Po statečném boji jsme druzí na světě. I ve finále jsme bojovnou, ale naprosto sportovní hrou potvrdili, že naše účast ve finále byla zasloužená. V I. poločase jsme byli lepší. Masopust oslavil jubilejní utkání v barvách ČSSR ukázkovou brankou. Pelé nehrál, ale Amarildo ho skvěle zastoupil.“*⁴³ Naši reprezentanti se rozloučili s mistrovstvím světa krásným druhým místem a doma na ně čekalo uvítání v Praze, které by se dalo přirovnat návratu zlatých hokejistů z olympijského Nagana o šestatřicet let později.

Deník Československý sport otiskl ohlasy hráčů a trenérů po finálovém utkání: *„Josef Masopust řekl: „Bylo to zasloužené vítězství Brazilců, avšak myslím, že jednobrankový rozdíl by lépe vyjadřoval poměr sil.“ Brankář Schroiff: „Co jsem mohl dělat? Při první brance jsem čekal roh. Při třetí jsem měl zacloněn výhled před sluncem, takže jsem míč ani nepostřehl.“ Vava, brazilský útočník: „Byl to pro nás neobyčejně těžký boj, neboť Čechoslováci hráli lépe, než jsme očekávali.“ Trenér R. Vytlačil: „Byli jsme 75 minut nejméně rovnocenným soupeřem Brazilců, Schroiffova chyba nás stála nezaslouženou branku.“ Trenér Brazilců Moreira: „Myslím, že jsme vyhráli zaslouženě, neboť náš útok využil několika málo jasných šancí. Za stavu 2:1 byl zápas prakticky rozhodnut a od té chvíle byla naše jedenáctka lepší. Didi byl velkým režisérem útoku, Mauro organizátorem obrany. Čs. tým byl velkolepým soupeřem.“*⁴⁴

Završením velice úspěšného roku pro Československý fotbal je ocenění pro jednatřicetiletého záložníka Dukly Praha Josefa Masopusta, který získává zlatý míč pro

⁴³ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 18. června 1962, roč. X., č. 121, s. 1.

⁴⁴ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 18. června 1962, roč. X., č. 121, s. 1.

nejlepšího evropského fotbalistu roku udělovaný v každoroční anketě pařížského týdeníku France Football.

V roce 1963 jsou naši tři reprezentanti a finalisté z mistrovství světa v Chile pozváni na utkání výběru světa proti Anglii, která slaví sto let fotbalu. Významné utkání se odehraje 23. října 1963 na stadionu ve Wembley a v sestavě výběru světa se po zásluze objevují tři dukelští mušketýři Josef Masopust, Pluskal a Popluhár a s nimi samá zvučná jména té doby. V brance Rus Jašin, Santos, Kopa, Law, Di Stefani, Eusebio, Gento a další.⁴⁵

Rok 1964 se konají Olympijské hry v Tokiu a na ty naše reprezentanty připravil stejně dobře jako na mistrovství světa v Chile trenér Rudolf Vytačil. Ve skupině porazíme snadno Jižní Koreu 6:1, poté SAR 5:1, v posledním utkání porážíme amatéry Brazílie 1:0. Los nám tehdy přál a ve čtvrtfinále jsme narazili na výkonnostně slabé mužstvo Japonska a zvítězili 4:0, V semifinále porážíme mužstvo NDR 2:1 a po čtyřiačtyřiceti letech jsme znovu ve finále olympijského turnaje. Finálovému utkání v Tokiu Československo vs. Maďarsko přihlíží 70 000 diváků. Naši na vítězství bohužel opět nedosáhnou a prohrávají 1:2.⁴⁶

Osmé mistrovství světa ve fotbale v roce 1966 konané v Anglii se uskutečnilo bohužel bez naší účasti. Ve finále se utkala domácí Anglie a tým SRN. Angličané slavně zvítězili 4:2 v prodloužení a poprvé pozvedly slavnou trofej pro nejlepší tým planety.

Rok 1968 přináší kromě nechtěné ruské okupace v srpnu, našťastí i úspěch našeho fotbalu, i když nejde o dospělou reprezentaci. Na jaře proběhne na Azurovém pobřeží ve Francii Turnaj UEFA neoficiální mistrovství Evropy hráčů do 18 let. Našemu týmu vedeným trenérem Vladimírem Mirkem nikdo nevěří. Nejprve nečekaně vyhráváme svou skupinu, poté v semifinále porazíme Portugalsko 3:1 a ve finále porážíme po výborném výkonu domácí Francii 2:1. Sestava našeho týmu na turnaji: Kovařík – Melichar, Šach, Hromádka, Nemček (Semsch) – Ženíšek, Borovský – Onufrák, Konečný, Řádek, Albrecht, Netrefa.

⁴⁵ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 205. ISBN 80-7033-523-8.

⁴⁶ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

Úspěšná kvalifikace na mistrovství světa v Mexiku završí rok 1969. O postupujícím z naší kvalifikační skupiny musí po dvou zápasech rozhodnout až dodatečné třetí rozhodující utkání na neutrální půdě proti Maďarsku. Hraje se v Marseille a naše mužstvo hraje ve výborné formě a správném psychickém rozpoložení a nakonec s přehledem vítězí 4:1 a postupuje do Mexika na mistrovství světa.⁴⁷

Mexické mistrovství světa v roce 1970 v pořadí již deváté nám i přes úspěšně zvládnutou finální fázi kvalifikace s Maďarskem nevyjde a končíme hned v základní skupině, postupně jsme prohráli s Brazílií 1:4, s Rumunskem 1:2 a na závěr s Anglií 0:1. Ve finále šampionátu se utkala Brazílie s Itálií a utkání skončilo vítězstvím Jihoameričanů 4:1.

Vrcholnou akcí československého fotbalu v roce 1972 je I. mistrovství Evropy týmů do 23 let. A je zde cítit závan lepší budoucnosti po neúspěšném mexickém šampionátu. Naši reprezentanti do 23 let postupně vyřadili Finsko, ve čtvrtfinále Švédsko, v semifinále Řecko. V prvním finálovém utkání v Moskvě proti domácímu SSSR remizujeme 2:2, což je slušný základ do odvety. Na ostravských Bazalech se koná odveta, kterou zvládneme vyhrát 3:1. Trenéry úspěšného týmu jsou Jan Fábeka a Jozef Vengloš. Naše sestava je složena z těchto hráčů: Kekéti – Suchánek, Samek, K. Dvořák, Koubek – Melichar, Borovský, Gajdůšek – Masna, Nehoda, Albrecht, Pekárik

Roku 1972 přichází do funkce reprezentačního trenéra fotbalové reprezentace Václav Ježek. Tento trenér dokázal se Spartou dvakrát dojít k ligovému titulu a poté působil v trenérské roli i v zahraničí v holandském Haagu a po návratu se snaží prosadit do našeho fotbalu nový styl i koncepci hry a dává příležitost osvědčeným i mladým hráčům.⁴⁸

V zápase proti Skotsku roku 1973, s kterým jsme prohráli 1:2, a je to naše labutí píseň na další mistrovství světa nepostupujeme. A je to zároveň poslední vystoupení Jozefa Adamce za reprezentaci. S Adamcem odchází z fotbalové scény poslední účastník mistrovství světa v Chile 1962.

V roce 1974 se u nás koná mimořádný fotbalový svátek, to když se zrodí z popudu týdeníku Gól klub kanonýrů. Do Prahy se sjíždí vzácní čestní hosté předseda a generální

⁴⁷ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 269-272. ISBN 80-7033-523-8.

⁴⁸ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

sekretář UEFA a také trenér Anglie Alf Ramsey. Vyznamenáno čestnými odznaky je rovných dvacet střelců československé historie v čele s Josefem Bicanem.

Od 30. října 1974 neprohraje československá reprezentace ve 22 zápasech a to je úctyhodný výkon a předzvěst velkého triumfu let následujících. Je to především svědomitá a cílevědomá práce s reprezentačním mužstvem trenérů Ježka a Vengloše.⁴⁹

V roce 1975 se v naší reprezentaci začínají čím dál víc prosazovat na všech postech příslušníci nové nadějně generace, mezi které patří Nehoda, Ondruš, Petráš, Gajdůšek, Panenka, Švehlík, Masný a v brance stojí stálice Ivo Viktor, v tomto roce již celkem počtvrté vyhrává anketu Fotbalista roku.⁵⁰

4.2.2 Úspěchy Československého fotbalu mistři Evropy 1976

Rok 1976 přináší zatím největší úspěch naší fotbalové reprezentace na mezinárodním poli, jedná se sice „jen“ o mistrovství Evropy, neboť tehdy není ještě tak velkolepě pojaté jako mistrovství světa. Postupu na mistrovství Evropy v Jugoslávii předchází úspěšné kvalifikační zápasy proti Portugalsku. V Praze jsme Portugalce porazili vysoko 5:0, v odvetě v Portu jsme remizovali 1:1 a v Bratislavě na Tehelném poli jsme porazili Anglii 2:1. Tyto výsledky předznamenávají úspěchy našeho mužstva na ME. Úspěšně zvládnutou kvalifikací jsme se dostali mezi osm nejlepších mužstev starého kontinentu. V prvním utkání jsme v Bratislavě porazili (protože v té době se všechna utkání mistrovství Evropy nehrají ještě na jednom místě v jedné pořádající zemi) mužstvo SSSR 2:0. Za měsíc se hrála odvěta v Kyjevě a skončila remízou 2:2. Postoupili jsme do semifinále mistrovství Evropy 1976. Zahraniční tisk o nás tehdy psal, že máme nejlepší obranu. V našem týmu máme nejmladšího kapitána na turnaji Antona Ondruše a zároveň nejstaršího hráče turnaje Františka Veselého, který zařídil v semifinále oba naše góly v prodloužení. V Záhřebu jsme nastoupili k semifinále proti mužstvu Nizozemska a slavně zvítězili 3:1 v prodloužení. Tento zápas

⁴⁹ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

⁵⁰ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 597. ISBN 80-7033-523-8.

znamenal náš historicky první postup do finále ME a prokázal nejen naše velké fotbalové umění, ale i odolnost a vytrvalost, kterou jsme se prosadili v minutách prodloužení.

Deník Československý sport psal: *„Naši fotbalisté ve finále! Drama na stadiónu Dynamo za neustálého prudkého lijáku. Až do vlastní branky Ondruše jsme drželi Holanďany v šachu. Sehráli jsme vynikající zápas, přehrávali jsme soupeře jejich hrou, škoda té vlastní branky jinak vynikajícího Ondruše. Velké výkony podali především Viktor, Ondruš, Gögh a Dobiáš, pochvalu však zasluhují všichni do jednoho. Dokázali jsme v Záhřebu, že jsme vyrovnání soupeři s evropskou špičkou“.*⁵¹

Finálové utkání se konalo v Bělehradě proti posledním mistrům světa z Německa. Naše sestava: Viktor – Pivarník, Ondruš, Čapkovič, Gögh – Dobiáš (94. F. Veselý), Panenka, Móder, - Masný, Švehlík, (80. Jurkemik), Nehoda. Do památného zápasu jsme vlétli opravdu úchvatně, po zdařilém úvodu jsme vedli dokonce 2:0! Jenže Německá nátura se nikdy nevzdává a zápasy z historie nám dávají nemalé množství příkladů, ve kterých Německo dokázalo nepříznivý stav zápasu obrátit ve svůj prospěch. A historie se opakovala, aspoň tedy v základní části. V poslední minutě po rohovém kopu se od německého hráče nešťastně odrazil míč do naší sítě, rozhodčí hned poté odpískal konec a šlo se do prodloužení. Prodloužení nerozhodlo a tak následovaly poprvé v historii evropských, ale i světových šampionátů penalty. Každé mužstvo nominovalo 5 exekutorů. První šel do branky Maier, Masný ho hladce překoná 1:0, Ani Viktor nemá proti Bonhofovi naději – 1:1, Nehoda 2:1, Flohe 2:2, Ondruš 3:2, Bongartz 3:3, Jurkemik 4:3, a pak se rozeběhnul Hoennes a přestřelil. Všechno v tu chvíli leželo na našem posledním exekutorovi Antonínu Panenkovi a ten předvedl neskutečně odvážný, drzý kop doprostřed brány a rozhodne. Maier ležel zcela bezmocně, už se pohnul k tyči a nic už s tím nemohl udělat. Naši se stali mistry Evropy roku 1976. Do historie se tento zápas zapíše jako jeden z nejslavnějších v naší historii i díky geniálnímu Panenkovu „vršovickému dloubáku“.⁵²

Deník Československý sport tehdy napsal: *„Poprvé mistry Evropy. Ve finále ME: ČSSR-NSR 2:2, na penalty 5:3. Naši fotbalisté jsou na nejvyšším místě evropské kopané. Výsledek poctivé práce, morálních vlastností, velké fotbalové ctižádostivosti. Náš kolektiv*

⁵¹ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 17. června 1976, roč. XXIV., č. 143, s. 1.

⁵² PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

zasluhuje nejvyšší uznání. Je to nejlepší dárek k letošním oslavám 75. výročí československé kopané.“⁵³

V Deníku Československý sport se objevilo ještě závěrečné shrnutí našeho triumfu na ME 1976: „Československo předvedlo vysoce náročný, produktivní a jak se to v poslední době rádo říká - tempofotbal. Sílu jsme umocňovali rychlostí, přiložili srdce a duši. Sebevědomí finalisté z Mnichova 1974 skončili poraženi po boji, který vzrušil svět. Režie tomu chtěla, že jsme k titulu museli projít martyriem těžkých bitev. Nejcennější devízy bojovníků z ČSSR: bojovnost, nasazení, morálka, nezměrná vůle a už i fotbalový přehled a zdatnost! Naše akcie ve světě jdou rázem nahoru. Pět našich v All Stars týmu, Viktor nejlepším mužem mistrovství.“⁵⁴

V roce 1977 začíná našemu fotbalu nezadržitelný sestup z fotbalového Olympu. Jedním z důvodů byl odchod do fotbalového důchodu jednoho z největších hráčů československé fotbalové historie, brankáře evropské a světové třídy Ivo Viktora. Za národní tým debutoval v roce 1966 na stadionu Maracaná, v listopadu téhož roku oslnil ve Wembley v bezbrankovém utkání s mistry světa z Anglie. Celkem pětkrát byl vyhlášen fotbalistou roku. Viktor u fotbalu zůstává a jeho obdivuhodná morálka, poctivost a skromnost by měly být po dlouhá léta příkladem budoucím generacím. A ještě jeden odchod legendy, v tomto roce umírá Rudolf Vytlačil trenér reprezentace, který se významně podílel na úspěších v roce 1960 třetí místo na mistrovství Evropy, na mistrovství světa v Chile 1962 a v roce 1964 jeho svěřenci získali stříbrné medaile na OH v Tokiu. Jako trenér proslul neotřelými metodami a psychologickou prací s hráči.

V roce 1978 se koná mistrovství světa v Jižní Americe v Argentině, ale je to už druhá neúčast našich na MS za sebou. Trenérské místo naší reprezentace uvolňuje Václav Ježek a na jeho místo nastupuje jeho dosavadní asistent Jozef Vengloš. Na samotném mistrovství světa vítězí domácí Argentina, která ve finále porazí Nizozemsko 3:1 v prodloužení. Koncem roku 1978 naše reprezentace přeci jen zvedá hlavu a uhraje dva velmi nadějně zápasy i směrem do budoucnosti kdy porazí v Bratislavě Itálii 3:0, a poté prohrajeme

⁵³ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 21. června 1976, roč. XXIV., č. 146, s. 1.

⁵⁴ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 24. června 1976, roč. XXIV., č. 148, s. 3.

ve Wembley s Angličany 0:1, ale hrajeme lépe, než před dvanácti lety kdy nám remízu 0:0 vychytil skvělý Viktor.⁵⁵

4.2.3 Úspěchy Československého fotbalu bronz a zlato 1980

V roce 1980 naši fotbalovou reprezentaci čekají dva vrcholy nejprve mistrovství Evropy v Itálii a poté Olympijský turnaj v Moskvě. VI. ročník mistrovství Evropy se hrál poprvé ve dvou skupinách po čtyřech družstvech, v nichž hraje každý s každým, vítězové se utkají o titul a druzí ze skupin o bronzové medaile. Naši jako obhájci trofeje z roku 1976 nastoupili k prvnímu utkání proti SRN a prohráli 0:1, v druhém utkání porazili slabé Řecko 3:1, v posledním utkání ve skupině vydřeli remízu 1:1 s Nizozemskem, která nám stačí na celkové druhé místo ve skupině, a tudíž zaručuje postup do boje o bronzové medaile. V zápasu o bronz jsme se utkali s domácí Itálií a zvítězili po nerozhodném stavu 1:1 až na penalty 8:9. Podle názorů odborníků hra, jaké jsme dosáhli bronzu, nenadchla. Nejen diváci se divili, kam se poděla rychlá a nápaditá hra bývalého šampióna. Sestava našich pro ME: Netolička, Seman, Kéketi – Fiala, Barmoš, Ondruš, Vojáček, Gögh,- Jurkemik, Kozák, Panenka, Štrambacher, Berger, Pollák – Masný, Nehoda, Vízek, Gajdůšek a Lička.⁵⁶

Deník Československý sport napsal: „*Taktika našeho týmu vedla k pomalejší, zdržovací hře, a pokud možno k rychlým brejkům na branku soupeřů. Možná, že se tato taktika mnohým divákům nelíbila. Ale naši fotbalisté ukázali celé Evropě, že se u nás hraje stále dobrý a účelný fotbal. Vždyť dát devět penalt nejlepšímu brankáři Itálie, a dokonce i Evropy, slavnému a zkušenému Zoffovi, to je ohromný úspěch!*“⁵⁷

Ještě jedno krátké zhodnocení ME v kopané 1980 v Deníku Československý sport: „*Čs. mužstvo odevzdalo zlato, přivezlo cenný bronz! Opět penaltová show, opět v náš prospěch, tentokrát na účet Squadry azurru. Jen málo utkání ze čtrnácti mělo odpovídající*

⁵⁵ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

⁵⁶ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

⁵⁷ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 23. července 1980, roč. XXVIII., č. 172, s. 6.

úroveň špičky evropského fotbalu. Největší zklamání: Anglie, největší překvapení: Belgie. Bývalý reprezentant NSR Willy Schulz: „ČSSR, mužstvo mistrů Evropy z roku 1976, přijelo do Itálie s jednou útočnou špicí – Nehodou. Hrálo staticky a netakticky. Jestliže Evropané nezlepší své taktické pojetí a budou neustále bránit, pak ve Španělsku vyhraje za dva roky MS tým z Jižní Ameriky.“⁵⁸

Dosud největší olympijský úspěch našeho fotbalu přišel bezprostředně po bronzu z ME 1980. Zlaté medaile z Olympijských her v Moskvě 1980 jsou dosud jedním z našich největších fotbalových úspěchů vůbec. I když jak je známo tato Olympiáda byla bojkotována západními státy v čele s USA. Celkem se her neúčastnilo 65 států. Byla to politická reakce na sovětskou vojenskou invazi do Afghánistánu. Z leningradské kvalifikační skupiny jsme postoupili jen díky lepšímu skóre a za soupeře jsme měli samé exotické soupeře (Kuvajt 0:0, Kolumbii 3:0, Nigérii 1:1). Ve čtvrtfinále jsme porazili Kubu 3:0, v semifinále Jugoslávii 2:0. Ve finále jsme porazili NDR po trpělivém výkonu 1:0 gólem Jindřicha Svobody. O tento triumf se zasloužili: Seman, Mazura, Radimec, Macela, Rygel, Rott, Berger, Štambacher, Pokluda, Vízek Lička, Netolička, Kunzo, Václaviček, Steiner, Svoboda, Němec. Ladislav Vízek jako jediný absolvoval za šest týdnů všech deset utkání o dvě sady medailí.⁵⁹

Deník Československý sport otiskl zprávu o naší úspěšné finálové účasti na OH v Moskvě 1980: „*Strhující fotbalové finále: ČSSR – NDR 1:0 (0:0). Zlatý Svobodův gól. Čs. fotbalisté vítězi olympijského turnaje. Soustředěný výkon v obranné fázi, snaha po pohybu v útoku. Šťastné střídání: Svoboda sedm minut po příchodu na hřiště korunoval dva a půl roku dlouhou cestu zlatým gólem.*“⁶⁰

Deník Československý sport píše: „*Fotbalistům zlato neuniklo. Soupeřem byl obhájce zlaté medaile z Montrealu 1976 tým NDR, přemožitel mužstva SSSR v semifinále. Olympijským zlatem naši fotbalisté jen stvrdili, že patří mezi nejlepší v současné době.*“⁶¹

⁵⁸ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 27. června 1980, roč. XXVIII., č. 150, s. 3.

⁵⁹ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

⁶⁰ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 4. srpna 1980, roč. XXVIII., č. 182, s. 1.

⁶¹ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, *Deník ústředního výboru ČSTV*, v Praze 6. srpna 1980, roč. XXVIII., č. 184, s. 7

4.2.4 Československý fotbal v 80. letech a na začátku 90. let

V roce 1981 je hlavním úkolem reprezentace postup na mistrovství světa a naši fotbalisté si nakonec vybojují účast na šampionátu ve Španělsku po dvanácti letech, kterého se zúčastní poprvé 24 mužstev z toho 14 z Evropy. V rámci osmdesátin československé kopané se hraje v srpnu roku 1981 na Strahově slavnostní utkání Československého mužstva s výběrem Evropy, které skončí naším vítězstvím 4:0. O výsledek tu až tak nejde, ale výborná propagace našeho fotbalu před zraky velké části fotbalového světa v čele s generalitou FIFA a UEFA je příslibem úspěšně zvládnuté kvalifikace na MS 1982.⁶²

Dvanácté mistrovství světa v kopané v roce 1982 ve Španělsku pro nás dopadlo neslavně a přináší velké zklamání. Ve skupině jsme jen remizovali s Kuvajtem 1:1, pak jsme prohráli s Anglií 0:2, a nakonec zase remíza s Francií 1:1 a odjezd domů. Po skončení šampionátu rezignoval trenér Jozef Vengloš a další tehdejší reprezentanti v čele s Antonínem Panenkou také ukončili reprezentační kariéru. Tím skončila i celá jedna dlouhá a úspěšná éra našeho fotbalu. Samotné mistrovství světa v roce 1982 vyhrávají Italové, kteří ve finále porazí SRN 3:1.⁶³

V následujícím roce přebírá hlavní úlohu v československé kopané mužstvo Bohemians Praha vedené náročným trenérem Pospíchalem a v roce 1983 získá poprvé v historii titul mistra naší země a dosáhne vynikajících výsledků i v evropských pohárových soutěžích a stane se hlavním dodavatelem do nově vytvářeného reprezentačního mužstva ČSSR. Naše nově se rodící reprezentace pod vedením nového trenéra Havránka má kolísavé výsledky a v kvalifikaci na mistrovství Evropy 1984 ve Francii nepostoupí.⁶⁴

V roce 1984 se sice konají kromě mistrovství Evropy na, které jsme se nekvalifikovali také Olympijské hry v Los Angeles. Trenér olympioniků Evžen Hadamczik vybírá olympijské mužstvo z nováčků a dále zkouší nové hráče a přípravné zápasy vzbuzují optimismus, jenže za nedlouho přijde rozhodnutí Československého

⁶² PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

⁶³ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 597. ISBN 80-7033-523-8.

⁶⁴ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 597. ISBN 80-7033-523-8.

Olympijského výboru, že se Československá socialistická republika plně v souladu s tehdejším socialistickým blokem v čele se Sovětským svazem těchto her nezúčastní. Pouze Rumunsko, Jugoslávie a Čína se Olympijských her konaných v USA zúčastní. Po neúspěšné kvalifikaci na ME 1984 končí kouč Havránek a novým trenérem naší reprezentace se stává Josef Masopust. V naší lize dojde po sedmnácti letech ke korunovaci pražské Sparty a dovede je k němu trenér Václav Ježek. Ve spartánském dresu se objevují nová jména, která budou brzy reprezentovat naši zemi: Stejskal, Chovanec, Hašek, Bielik, Straka, Bílek, Skuhravý, Griga.⁶⁵

Rok 1985 se nesl ve znamení kvalifikace na MS v Mexiku. Ve dnech, kdy sportovní Praha prožívá euforii z cesty hokejistů ke světovému titulu, připraví naši fotbalisté na Strahově studenou sprchu. Debaklem končí kvalifikační utkání se SRN po poločase 0:4, prohráváme 1:5. Navíc jsme ztratili povinné body za remízu s Maltou 0:0 a tak není divu, že po takových výkonech na MS nepostoupíme. Trenér Masopust se musí vypořádat s celou řadou nešvarů v naší hře. A v neposlední řadě také s některými hráči jedná se především o hráče Bohemians Praha a začíná se postupně budovat nový tým do budoucna. Fotbalistou roku 1985 se u nás stává Ladislav Vízek, který na závěr neúspěšné kvalifikace dostává kapitánskou pásku a v posledních utkáních roku předvádí nejlepší výkony v našem mužstvu.⁶⁶

V roce 1986 končí v reprezentaci naše velká opora Ladislav Vízek. Místo zápasů na MS v Mexiku odehrajeme úspěšný přátelský zápas s Nizozemskem 1:0. Vítězíme i přesto, že v hostujícím mužstvu jsou vycházející superhvězdy Rijkaard, Van Basten, Gullit, bratři Koemanové. Za dva roky se stanou novými mistry Evropy. Šampionát světový v Mexiku roku 1986 nakonec vyhráli Argentinci, které asi nejvíc proslavil božský a fenomenální Diego Maradona ve finále porazili SRN 3:2.⁶⁷

V roce 1987 je naším nejlepším mužstvem v lize pražská Sparta vedená trenérem Václavem Ježkem. Je suverénně nejlepším týmem, má v kádru celou řadu reprezentantů. V kvalifikační skupině na EURO 1988 se našim hráčům opět nepodaří postoupit na evropský

⁶⁵ PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin československé kopané*, vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.

⁶⁶ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 416. ISBN 80-7033-523-8.

⁶⁷ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

šampionát. S reprezentačním dresem se v tomto roce postupně loučí osobnosti a opory našeho fotbalu Berger, Nehoda, K. Jarolím.⁶⁸

V roce 1988 po neúspěšné léčbě našeho fotbalu trenérem Josefem Masopustem se ke kormidlu reprezentace vrací duo Vengloš, Ježek. Reprezentaci čeká kvalifikace na MS 1990. Oporami a ozdobami našeho mužstva se stala dvojice hráčů Slavie Praha Luboš Kubík a Ivo Knoflíček. Oba hráli v báječné formě, ale záhy na zahraničním klubovém zájezdu Slavie opustili mužstvo a emigrovali. V kvalifikační skupině o účast na MS 1990 v Itálii jsme měli za soupeře Belgie, Portugalsko, Švýcarsko a Lucembursko. Na závěrečný turnaj postupovala první dvě mužstva. Ovšem po třech po sobě jdoucích kvalifikačních nezdarech jsme měli velké obavy z dalšího neúspěchu. Nakonec se nám podařilo ze skupiny na MS postoupit a k památným utkáním patří především zápas z října roku 1989, kdy porážíme Portugalsko 2:1 dvěma góly Michala Bílka.

15.11 1989 byl náš postup na MS definitivně zpečetěn a mohlo se slavit. Nikdo ještě nečekal, jak se za pár dní na konci roku 1989 změní svět. Padla Berlínská zeď a režimy skoro všech států východního bloku. Dva dny po zápase kvalifikace vypukla v Praze studentská revoluce a do Nového roku jsme vstoupili s novým prezidentem a novým názvem státu – Československá federativní republika (ČSFR).

Rok 1990 byl ve znamení přípravy na samotné MS v Itálii 1990, ale naši v přípravě prohráli všechny čtyři přípravná utkání. Naše hra pod vedením trenéra Vengloše byla stále příliš defenzivní a svázaná taktikou. Před odjezdem na světový šampionát panovala mezi naší fotbalovou veřejností kupodivu, dobrá nálada a bezmezná víra v úspěch. Pomohli k tomu i návrat osvědčeného dua Kubík – Knoflíček z emigrace a také samotná nová doba. Ta otevřela celému národu cestu do světa a probudila v něm vlnu vlastenectví. A tak do Itálie odjížděla s mužstvem i početná výprava českých a slovenských fanoušků.⁶⁹

V prvním utkání mistrovství světa v Itálii roku 1990 jsme porazili tým USA 5:1, dva góly našeho týmu vstřelil spartan Tomáš Skuhřavý, který díky tomu to šampionátu vyletí

⁶⁸ JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu II od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 597. ISBN 80-7033-523-8.

⁶⁹ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

raketově vzhůru a nakonec nastřelil celkem 5 gólů a stane se druhým nejlepším střelcem mistrovství světa za Italským Schillacim. Deník Československý sport psal: „*Výborný čs. start ve skupině A: USA-ČSFR 1:5 (0:2). Pěkný trapas se povedl na stadionu ve Florencii místním pořadatelům, když našim fotbalistům zahráli ani ne polovinu hymny. Dozpívali ji čs. fanoušci v hledišti (přijeli 150 autobusy a desítkami osobních aut ozdobených vlajkami) a přidali oslavný pokřik: „Ať žije Havel.“*⁷⁰

V druhém utkání jsme porazili Rakousko hubeným skóre 1:0 gólem s penalty, kterou proměnil náš spolehlivý exekutor pokutových kopů Michal Bílek. A tím jsme si v předstihu společně s Itálií zajistili postup ze skupiny. Deník Československý sport psal: „*Polster si ani neškrtl: Československo-Rakousko 1:0 (1:0)! Králova penalta korunovala postup.*“⁷¹ Náš poslední zápas ve skupině s Itálií jsme prohráli 2:0, ale za stavu 1:0 pro Italy vyrovnal Griga regurálním gólem, který ovšem rozhodčí z nepochopitelných důvodů neuznal. Remíza 1:1 by nám stačila k vítězství ve skupině. Deník Československý sport psal: „*Schillaci +Baggio: Itálie-Československo 2:0(1:0). Bránili jsme hrad. Náš projev, bohužel spíše připomínal jarní přípravné duely než nadějně „italské“ výkony proti USA a Rakousku. Režisér zadních řad Kocian chyběl, stejně dirigent středové linie Kubík. Knoflíček v útoku vypadal moc osamoceně.*“⁷²

Během turnaje se kolem našich hráčů pohybovala celá řada lanařů z předních evropských klubů. Moravčikovi nadbíhaly lanaři z francouzského St. Etiénne, Stejskalovi Angličané z Queens Park Rangers, o Skuhravého měli eminentní zájem z italského FC Janov, a o Kadlece týmy z bundesligy.

V osmifinále MS 1990 nás čekal exotický tým Kostariky a i díky Skuhravého hatricku jsme slavně postoupili dál po vítězství 4:1. Deník Československý sport psal: „*Třikrát Skuhravý, jednou Kubík: Československo-Kostarika 4:1. Ta hlava patří na pomník.*“⁷³

Ve čtvrtfinále na nás čekal soupeř nejtěžší Německo. Bohužel naši podlehli pozdějším celkovým šampionům 0:1, přísně nařízenou penaltou, kterou chladnokrevně proměnil Lothar Matthäus. Deník Československý sport psal: „*Matthäusova penalta v Miláně*

⁷⁰ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 11. června 1990, roč. XXXVIII., č. 135, s. 1.

⁷¹ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 16. června 1990, roč. XXXVIII., č. 140, s. 1.

⁷² ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 20. června 1990, roč. XXXVIII., č. 143, s. 1.

⁷³ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 25. června 1990, roč. XXXVIII., č. 147, s. 1.

rozhodla: ČSFR-SRN 0:1 (0:1). Favorit postupuje, ale pořádně zpoten. Až po inkasovaném gólu naši ožili. Skvělý Stejskal a jeho pomocníci.“⁷⁴

Stačilo opravdu málo k tomu, abychom suverénní Němce vyřadili. Ale i náš postup do čtvrtfinále MS byl skvělý. Poprvé po osmadvaceti letech jsme zase na vrcholném světovém šampionátu zářili a předváděli světu tradiční krásu československého fotbalu. Z naší hry v Itálii číselo sebevědomí, vůle i radost ze hry. Deník sport psal po konci našeho účinkování na šampionátu: „*V. Ježek: „Vyloučení bylo horší než dostat druhý gól!“ „Radostné poznání čs. fotbal se už neschovává v obranné ulitě. Čtvrtfinále-překročený plán.*“⁷⁵

Naše sestava na MS 1990 v Itálii: Stejskal – Kocián, Kadlec, Straka, Chovanec – Hašek, Bílek, Kubík, Moravčík – Knoflíček, Skuhravý.

Po vcelku úspěšném šampionátu se na podzim roku 1990 opět rozeběhl kolotoč zápasů kvalifikace na ME 1992 ve Švédsku a k reprezentaci nastoupil nový trenér Milan Máčala. Naši reprezentaci v této kvalifikaci hodně pomáhají góly spolehlivého ostravského střelce Václava Daňka, který je dlouhou dobu přehlížen a byl spíše náhradníkem. K jeho nejlepším reprezentačním zápasům patří listopadový kvalifikační zápas v Praze proti silnému Španělsku, který díky jeho dvěma trefám vyhrájeme 3:2. V naší sestavě se objevují další nová jména, mezi nimi vyčnívá slávistická vycházející hvězda Pavel Kuka.⁷⁶

Naše reprezentace střídá výkony jako na houpačce a nakonec na ME ve Švédsku nepostupujeme. Rok 1992 je posledním pro Čechy a Slováky ve společné federální lize. Náš fotbal si v tomto roce vyslouží všeobecné uznání za to, že zajistil dokončení celostátní ligy. Dochází k důstojnému rozchodu dvou států.

⁷⁴ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 2. července 1990, roč. XXXVIII., č. 153, s. 1.

⁷⁵ ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, nakladatelství Olympia, Na poříčí 30, v Praze 4. července 1990, roč. XXXVIII., č. 155, s. 1.

⁷⁶ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

4.3 Historie samostatného Českého fotbalu

4.3.1 Začátek nové historie samostatné České kopané od roku 1993

Rokem 1993 začíná nová etapa našeho fotbalu už jako samostatná Česká republika. Po vzájemné dohodě se dohraje nejvyšší společná domácí ligová soutěž a současně v tomto roce ještě společně oba státy pod jednou hlavičkou dohrají boje kvalifikace o postup na MS 1994 v USA. Ovšem hned zkraje roku 1993 jsme sehráli dva žalostné zápasy kvalifikace. Po remíze 1:1 s outsiderem skupiny se rozloučil s postem trenéra reprezentace Máčala a místo něho byl povolán staříčkový trenérský veterán Václav Ježek. Staronovému trenérovi se podaří postupně pozvednout herně i výsledkově náš reprezentační tým. Vydaří se hlavně utkání proti Rumunsku, které na stadiónu v Košicích vyhrajeme 5:2. Hlavní hvězdou utkání se stane slovenský útočník Peter Dubovský, jenž nastřílí hattrick. Ani tento nadějný výsledek nakonec nestačil k postupu na MS 1994, v posledním utkání kvalifikace jen remizujeme s Belgií 0:0 a to je tečka za společnou reprezentací.⁷⁷

V roce 1994 už se hraje samostatná česká liga. Po rozdělení Československa na dva samostatné státy vstoupili do kvalifikace mistrovství Evropy 1996 dvě reprezentační mužstva. Zatímco Slováci, jejichž celek vedl nejprve Jozef Vengloš a po jeho odstoupení Jozef Jankech se na šampionát do Anglie neprobojovali, česká reprezentace postoupila dokonce jako vítěz skupiny. Naši samostatnou reprezentaci převzal Dušan Uhrin, jeho asistenty se stali Ivo Viktor a Werner Lička a dokázali s ní postoupit na mistrovství Evropy po dlouhých šestnácti letech. Sestava reprezentace, která vybojovala postup. Kouba – Hapal, Kadlec, Suchopárek – Látal, Frýdek, Němeček, Poborský, Berger, Šmicer, Nedvěd – Kuka, Lokvenc, Drulák.⁷⁸

⁷⁷ PRŮCKNER, František. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

⁷⁸ MACHO, Milan. *Fotbal – vášeň 20. století*, 1. vyd. Praha: Brána, 1996. s. 466. ISBN 80-7243-057-2.

4.3.2 Největší úspěchy Českého fotbalu stříbro z ME v Anglii 1996

Rok 1996 přináší v naší lize titul pro Slavii Praha, která na tento historický moment čekala od roku 1947! A zároveň Slavia Praha došla v poháru UEFA až do semifinále, kde prohrála s Girordins Bordeaux. Zvláště Karel Poborský vyrůstá v největší ligovou osobnost. A zanedlouho předvede svou fotbalovou genialitu i na mistrovství Evropy v Anglii.

Los nám přidělil do základní skupiny Eura 96 velice silné soupeře Německo, Itálii a Rusko. Deník Sport extra přinesl obsáhlý rozhovor s naším trenérem Dušanem Urinem: „*Po vylosování naší skupiny jsem zůstal sedět minutu jako opařený a nechtěl krutému losu věřit. Pak jsem si ale řekl, že to nemusí být pro nás špatná role. Náladu mi trochu spravilo pořadí zápasů ve skupině, začínat s Němci mi nepřipadá nevýhodné, spíš naopak.*“⁷⁹ Naši skupinu přezdívanou „skupina smrti“ podle bookmakerů vyhrají Němci nebo Italové a naši skončí poslední, Rusům se věří dokonce více než nám. Takové byly prognózy před samotným turnajem.

Úvodní zápas na šampionátu jsme prohráli s Německem 0:2. Deník Sport psal: „*Naše nevydařená premiéra v Manchesteru: Česká republika-Německo 0:2 (0:2). Šest minut pohřbilo naději. Nevýrazný výkon zbavil dokonale iluzi všechny optimisty.*“⁸⁰

Ve druhém utkání jsme porazili finalisty předcházejícího mistrovství světa Itálii 2:1, naše góly vstřelili Nedvěd, pro kterého to byl vůbec první gól v reprezentaci a náš vítězný gól Bejbl. Deník Sport psal: „*Žijeme s velkou nadějí. Statečný boj v Liverpoolu: ČR-Itálie 2:1 (2:1). Na slavném Anfieldu jsme se ujali vedení v 5. minutě zásluhou Nedvěda. Za třináct minut vyrovnal Chiesa, ale po vyloučení Apolloniho v přesilovce ještě v první půli strhl vedení na naši stranu Bejbl. Po přestávce jsme přežili drtivý italský tlak.*“⁸¹ V posledním utkání skupiny nás čekalo Rusko, jež oba své zápasy prohrálo. Společně s naším utkáním se hrálo ještě utkání Německo s Itálií, kde po dvou výhrách měli Němci už jistý postup, a tudíž mohli „klidně“prohrát a tím pomoci Italům k postupu. Zápas našich z Ruskem byl opravdu infarktový. Nejprve jsme už ve dvacáté minutě vedli 2:0 a zdálo se, že je jen otázkou času kdy vyhrajdeme 4:0. Ovšem zůstalo u 2:0 a po poločase náš tým, kdo ví, proč hrál jako vyměněný. Během druhého poločasu Rusové zápas zcela otočili a rázem vedli 3:2! Naštěstí se v našem

⁷⁹ SPORT EXTRA, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 6. června 1996, druhé vydání, č. 132, s. 11.

⁸⁰ SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 10. června 1996, druhé vydání, č. 135, s. 1.

⁸¹ SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 15. června 1996, druhé vydání, č. 140, s. 1.

týmu objevil hráč, který po tomto utkání získal přezdívku „štístko“ Vladimír Šmicer, kterého vystřídal Dušan Uhrin za Pavla Kuku. Dvě minuty před koncem zápasu vstřelil Šmicer náš třetí gól a zápas skončil remízou 3:3. Souběžně hrané utkání Německa s Itálií skončilo bezbrankovou remízou 0:0. A tím jsme postoupili do vyřazovacích bojů my společně s vítězi skupiny Německem na úkor nešťastné Itálie.

Deník Sport psal: „Šmicer zachránil čtvrtfinále! Po vynikajícím nástupu a dvoubrankovém náskoku českého týmu přišel infarktový druhý poločas. Nevidaný zlom Uhrinových svěřenců po změně stran-lekli se postupu? Trefili jsme čtyřikrát tyč nebo břevno! Pět minut před koncem jsme byli za stavu 2:3 vyřazeni, v 89. minutě však slávicí útočník fantastickou střelou vyrovnal!“⁸²

Ve čtvrtfinále naše reprezentace narazila na Portugalsko a tentokrát už jsme měli skončit. Ale po bezbrankovém poločase, kde jsme spíše bránili ataky soupeře, se stane malý fotbalový zázrak v podání Karla Poborského. O tomto gólu bude dlouho mluvit celá Evropa, a zařadí se hned vedle slavného pokutového kopu Antonína Panenky z finále v Bělehradu 1976 do zlatého fondu české kopané.

Lidové noviny psaly: „Poborského padáček doplachtil do semifinále. Bez ohledu na další vývoj mistrovství Evropy pojedou čeští fotbalisté domů s medailí. Včerejším vítězstvím nad Portugalskem postoupili mezi poslední čtyři mužstva turnaje, a pokud porazí Francii, otevřou si cestu do finále.“⁸³

V semifinále na nás čekala Francie. Utkání se nerozhodlo ani po 120 minutách a tak museli přijít na řadu pokutové kopy. Za naše barvy se nemýlili Kubík, Nedvěd, Berger, Poborský, Rada a mírně donucený Kadlec, který zkušeně rozhodnul, když v šesté sérii francouzskou penaltu Kouba vyrazil. A tímto utkáním naši postoupili do finále mistrovství Evropy a bylo to největší překvapení celého šampionátu.

V deníku Sport otištěny postřehy našeho trenéra Dušana Uhrina: „Jsem šťastný, že trénuji takové mužstvo. Hodnotit utkání, nebylo hezké, hodně taktické. Třebaže jsme nebyli kompletní a hodně hráčů scházelo, ti co je nahradili, svoje úkoly zvládli až do úplného konce.“⁸⁴

Naši si pro finále přáli za soupeře domácí Anglii, ale osud jim do cesty postavil opět známého soupeře ze základní skupiny Německo. Ve finále s Německem jsme se dostali

⁸² SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 20. června 1996, druhé vydání, č. 144, s. 1.

⁸³ LIDOVÉ NOVINY, 24. června 1996,

⁸⁴ SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 27. června 1996, druhé vydání, č. 150, s. 2.

do vedení 1:0 díky úspěšně kopnuté penaltě Patrika Bergera za foul na Poborského. V 70. minutě zápasu německý trenér Berti Vogts poslal do hry vytáhlého utočnicka Olivera Bierhoffa, který tři minuty po nástupu na hřiště srovnal na 1:1. O vítězi utkání rozhodlo až nové pravidlo o „zlatém gólu“, který bohužel pro naše fotbalisty vstřelili Němci, a byl to opět střídající Bierhoff. Naši hráči po prohraném finále klesli na trávník a někteří plakali, ale po chvíli si uvědomili, že dokázaly pozvednout český fotbal mezi nejlepší týmy Evropy a přitom účastí ve finále se zařadit mezi největší úspěchy českého potažmo československého fotbalu.⁸⁵

Deník Sport otiskl po odehraném finále ohlasy hlavních protagonistů finále Eura 96: „*Patrik Berger: „ V první chvíli po utkání jsem brečel, protože mi připadalo hrozně nespravedlivé, že jsme prohráli tak krutě, když Němci vyrovnali po jediné pořádné šanci a v prodloužení dali branku po podivné situaci s pomezním rozhodčím. Škoda, ale věřte, že i tak jsme hrozně šťastní.“ Pavel Kuka: „V mezinárodním fotbale už to tak chodí, že často rozhodne jeden náhodný okamžik. Prožíváme normální lidské zklamání, byli jsme dvacet minut od superúspěchu. I tak se nám podařilo před celým světem znovu zviditelnit naši malou zemičku.“ Berti Vogts, trenér Německa: „ Když jsem byl nedávnou v Itálii na utkání Udinese-AC Milan, řekla mi má žena, abych vzal s sebou Olivera Bierhoffa – určitě se mi prý za to odvděčí. A ve finále to udělal dokonale. Rozhodnutí zápasu „zlatým gólem“ považuji nadále za nesprávné. Nepovažuji je za spravedlivé, i když nám tentokrát „ náhlá smrt“ vynesla titul.“⁸⁶*

Rokem 1997 opět jako již po několikáté spadneme po výstupu mezi nejlepší tvrdě zpátky na zem a zase nepostupujeme z kvalifikační skupiny na příští mistrovství světa 1998 ve Francii. Náš reprezentant Pavel Nedvěd odchází po úspěšném Euru 96 do Lazia Řím a není jediný, kdo z našich úspěšných reprezentantů změní dres a zkusí štěstí v cizině. Poborského uloví slavný Manchester United, Berger odchází do Liverpoolu, Jiří Němec do Schalke 04, Radek Bejbl do Atlético Madrid, Vladimír Šmicer do RC Lens, Pavel Kuka 1. FC Kaiserslautern, Suchopárek do Štrasburku, Kouba – La Coruña. Rok 1997 završují naši fotbalový reprezentanti aspoň jediným úspěchem po nepovedené kvalifikaci. Naši vicemistři Evropy mají možnost po odmítnutí Německa reprezentovat Evropu v Konfederačním poháru FIFA v Rijádu. Pro nás je to vítaná šance zapomenout na promarněnou kvalifikaci na MS do

⁸⁵ BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

⁸⁶ SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 1. července 1996, druhé vydání, č. 153, s. 9.

Francie. Naši postupně poměří síly z týmy JAR 2:2, Uruguay nás porazí 1:2, se Spojenými arabskými emiráty vyhrájeme přesvědčivě 6:1, s Brazílií prohráváme a to je výsledek ještě milosrdný 0:2 a na závěr porážíme Uruguay 1:0 a končíme na celkovém třetím místě a k tomu máme ještě dva hráče v ideální jedenáctce Horňáka a Šmicera (který v turnaji nastřílí 5 gólů).⁸⁷

Deník Sport napsal po skončeném turnaji: „Uhrinovo bronzové loučení. Máme kvalitu a perspektivu.“ Dušan Uhrin řekl „*Myslím, že jsme zvítězili v zápase s Uruguayci zaslouženě. Jsem šťastný, že jsem se s českou reprezentací rozloučil bronzovou medailí na tomto silně obsazeném turnaji. Mužstvo znovu prokázalo svoji fotbalovou kvalitu a perspektivu.*“⁸⁸

Rok 1998 přináší mistrovství světa ve Francii, ale naše reprezentace na něm chybí i přesto, že nám patří v světovém žebříčku FIFA třetí místo za Brazílií a Německem. V tomto roce se stává novým trenérem naší reprezentace Jozef Chovanec, který si jako své asistenty zvolí Karla Brücknera současně trenéra týmu do 21 let, Petra Radu a Ivo Viktora, jediného člena bývalého Uhrinova realizačního týmu. Ivan Hašek dlouholetá opora pražské Sparty a reprezentace se stává sportovním ředitelem reprezentace a je zároveň jmenován generálním sekretářem Českomoravského svazu. Chovancův tým měl jediný cíl znovu postoupit na ME 2000 z kvalifikační skupiny, která byla tentokrát milosrdná, protože v ní nebyl žádný zvučný soupeř.

V roce 1999 celá řada našich předních reprezentantů změnila opět kluby. Přestupem roku bylo stěhování Vladimíra Šmicera z Lens do Liverpoolu za svým „dvojčetem“ Patrikem Bergerem. Karel Poborský přestoupil z Manchesteru, kde musel občas vysedávat na lavičce náhradníků do Benfiky Lisabon, kde už dostával daleko více času na hřišti. A další přestupy následovaly. Jedním s objevů pro reprezentaci byl dlouhán původem ze Smetanovy Lhoty 202 cm měřící Jan Koller. V sezóně 1998/99 se stal králem střelců v belgické lize v dresu Lokerenu.

Samotná kvalifikace na mistrovství Evropy 2000 dopadla na výbornou, naše reprezentace vyhrála deset zápasů v řadě a jako první v Evropě si ten rok zajistila postup na evropský šampionát, který poprvé pořádaly dvě země Nizozemsko a Belgie. Sestava našeho úspěšného mužstva v kvalifikaci: Srníček – Rada, Suchopárek, Řepka, Němec – Bejbl,

⁸⁷ MACHO, Milan. *Fotbal – vášně 20. století*, 1. vyd. Praha: Brána, 1996. s. 466. ISBN 80-7243-057-2.

⁸⁸ SPORT, *První soukromý sportovní deník u nás*, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 27. prosince 1997.

Nedvěd, Poborský, Baranek, Berger, – Šmicer, Koller, Kuka. Za takto úspěšnou reprezentací se skrývalo výborné klima v mužstvu, ale také podle mnohých názorů stálo za takto suverénním postupem relativně slabší složení soupeřů v kvalifikaci.⁸⁹

4.3.3 Historie Českého fotbalu od roku 2000

V roce 2000 byl Český fotbal ve výborné formě, ve světovém žebříčku FIFA mu patřila rekordní druhá příčka hned za Brazílcí i díky ojedinělé bilanci deseti vítězných utkání v řadě v kvalifikaci na Euro 2000. Přesto jsme na jedenáctém mistrovství Evropy 2000 v Nizozemí a Belgii nepatřili k favoritům turnaje. Naše základní skupina byla velice těžká a stala se nám nakonec osudnou. V prvním utkání jsme podlehlí domácímu Nizozemsku 1:0 po penaltě z 89. minuty zápasu. Naši hráči ještě v průběhu utkání nastřelili břevno a tyč. V druhém utkání jsme podlehlí silné Francii 1:2 a v posledním utkání v naší skupině jsme vyhráli nad Dánskem 2:0. Skončili jsme třetí ve skupině a Euro pro nás skončilo. Bylo to kruté, po tak úspěšné kvalifikaci, ale ukázalo se, že ty pravé těžké soupeře jsme potkaly až na šampionátu, může nás trochu uklidňovat fakt, že Francie nakonec celé Euro 2000 vyhrála a po vítězství na MS 1998 to byl další její velký úspěch a domácí Nizozemí skončilo až v semifinále. V roce 2000 se také konalo mistrovství Evropy hráčů do 21 let a naše reprezentace pod vedením trenéra Karla Brücknera získala stříbrné medaile a tento úspěch posléze katapultoval řadu hráčů do dospělé reprezentace a také samotného trenéra Brücknera.

Rokem 2001 odstartovala další kvalifikace tentokrát na mistrovství světa v Japonsku a Jižní Koreji 2002. V naší kvalifikační skupině jsme měli po celou dobu kolísavé výsledky, hlavně s Maltou jsme se natrápili, v prvním vzájemném utkání jsme jen remizovali 0:0, ve druhém jsme vyhráli těsně 3:2. I tato klopýtnutí nás nakonec odsunula na druhé místo ve skupině za Dánskem a poprvé jsme podstoupili baráž o postup na mistrovství světa. Do listopadové baráže jsme nastupovali proti týmu Belgie a sehráli jsme s ní dvě utkání první v Bruselu a odvetu v Praze. Obě utkání skončila stejným skóre 1:0 pro Belgii a tak se naše neúčast na mistrovstvích světa opět o další roky prodloužila. Po neúspěšné kvalifikaci na MS 2002 odstoupil trenér Chovanec a nahradil ho dosavadní trenér úspěšné jedenadvacítky Karel

⁸⁹ MACHO, Milan. *Fotbal – vášeň 20. století*, 1. vyd. Praha: Brána, 1996. s. 466. ISBN 80-7243-057-2.

Brückner, který na tomto postu vydržel až do roku 2008 a podařilo se mu postoupit na všechny šampionáty, o které naše reprezentace hrála kvalifikace.

Rokem 2002 kdy se odehrálo mistrovství světa bez naší účasti, jsme odstartovali spanilou jízdu kvalifikační skupinou o postup na Euro 2004 v Portugalsku. Naše reprezentace nově vedená stratégem Brücknerem vyhrála kvalifikační skupinu bez porážky a nechala za sebou i silné Nizozemsko a pouze jednou remizovala 1:1 v Rotterdamu právě s Holanďany. Náš trenér Karel Brückner dokázal poskládat velice silné reprezentační družstvo, ve kterém sázel na osvědčená jména, jako byli Poborský, Nedvěd, Šmicer, Koller, ale také na nová jména, která znal z reprezentace do 21 let. Naše reprezentační jedenadvacítka pod vedením nového trenéra Beránka zaznamenala vynikající úspěch na mistrovství Evropy do 21, let kde došla až do finále a v něm porazila Francii po bezbrankové zápase na penalty. Začala se tvořit velice silná generace hráčů jako Čech, Ujfaluši, Jankulovski, Grygera, Jiránek, Galásek, Rosický, Baroš, která svoji kvalitu potvrdila na právě blížícím se šampionátu v Portugalsku.⁹⁰

Rok 2003 byl pro náš fotbal také velice význačný, náš reprezentant Pavel Nedvěd byl oceněn Zlatým míčem pro nejlepšího fotbalistu Evropy. Po Josefu Masopustovi je to druhý náš fotbalista, kterému se této veliké pocty dostalo. V tomto roce Nedvěd dokázal vyhrát s Juventusem Turín titul mistra série A, poté italský Superpohár, a probojovat se až do finále Ligy mistrů, kde však byl náš hráč distancovaný a tudíž do finále nemohl nastoupit a mohl pouze smutně sledovat porážku svého klubu od AC Milán v penaltovém rozstřelu.⁹¹

⁹⁰ BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

⁹¹ ČERVINKA, Pavel. *Top českých a československých fotbalistů*, vyd. Praha: Olympia, 2014. s. 224. ISBN 978-80-7376-359-6.

4.3.4 Největší úspěchy Českého fotbalu bronz z ME 2004

Na mistrovství Evropy 2004 v Portugalsku zaznamenala naše fotbalová reprezentace doposud zatím poslední velký mezinárodní úspěch. V té době předváděla jeden z nejlepších fotbalových výkonů, ve svém středu měla velmi silnou generaci hráčů na každém postu a na střídače vynikajícího stratéga, psychologa a takticky protřelého trenéra Karla Brücknera.

V základní skupině jsme zahájili turnaj soubojem s Lotyšskem a zvítězili v něm 2:1. Deník Sport napsal po našem prvním zápase: „*Risk přinesl zisk. Ke zdolávání obranného valu po přestávce nasadil ustaraný kouč všechny ofenzivní páky. Přešel na hru se třemi obránci, z nichž Jankulovski je na levém kraji spíš záložníkem. Risk přinesl kýžený zisk – obrat v zápase a vítězství, které bylo před zápasy s mnohem silnějšími protivníky povinností. Karel Poborský po utkání: „Cením si způsobu, kterým jsme té výhry dosáhli.“ Tomáš Galásek po zápase ocenil našeho kouče: „Panu Brücknerovi zase vyšel skvělý tah.“*⁹² Ve druhém utkání skupiny nás čekal těžký soupeř Nizozemí. A tento zápas se stal po zásluze nejlepším na turnaji a zároveň jedním z nejlepších v naší samostatné reprezentační historii. Naši nezačali zápas vůbec dobře a brzy prohrávali 0:2, ale dokázali postupně dokonat neuvěřitelný obrat a nakonec vyhrát 3:2!

Deník Sport napsal: „*Úžasný obrat dovršil Šmicer. Češi začali katastrofálně, překrásný zápas ale otočili a postoupili do čtvrtfinále. Byl to zápas, na jaký se bude vzpomínat desetiletí! Brücknerův tým v utkání skupiny D dokázal zlikvidovat dvoubrankový náskok Nizozemců - Šmicer v 88. minutě vstřelil vítězný gól, který otevřel bránu do čtvrtfinále.*“⁹³ V posledním utkání s Německem jsme měli již jistý postup do čtvrtfinále a trenér Brückner udělal v základní sestavě devět změn! Němcům šlo o vše, ale náš tým hrál v psychické pohodě, porazil Německo 2:1 a zároveň je vyřadil.

Deník Sport napsal: „*Kdepak náhradníci, tohle prostě byl český reprezentační tým, řekl o sestavě, která senzačně porazila a poslala německý tým z turnaje domů, trenér Karel Brückner.*“⁹⁴

Do čtvrtfinále jsme postupovali s velkým odhodláním a sebevědomím a po zásluze jsme porazili Dánsko 3:0. Deník Sport napsal: „*Bravo hoši! Paráda! Česko jásá! Tak vypadá fotbalové opojení. Reprezentanti včera rozdrtili na ME v portugalském Portu Dánsko 3:0 a*

⁹² SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 16. června 2004, ročník 52, č. 140, s. 2,5,6.

⁹³ SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 21. června 2004, ročník 52, č. 144, s. 2.

⁹⁴ SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 24. června 2004, ročník 52, č. 147, s. 2.

postoupili do semifinále EURO.⁹⁵ V semifinále nás čekalo překvapení turnaje mužstvo Řecka. Řekové předváděli zcela opačný styl hry než naše reprezentace, která se prezentovala nápaditou, kombinační a oku lahodící hrou. V celém zápase jsme měli stálou převahu, spoustu velkých šancí nastřelili jsme břevno, ale nebylo nám přáno vstřelit branku. Řekové jen celý zápas urputně bránili a bořili naše protiútoky. A nakonec slavili úspěch gólem těsně před koncem prodloužení na, který už naši fotbalisté neměli dost času ani sil zareagovat. Byl to velice smutný konec turnaje, na kterém jsme podle mnoha odborníků předváděli nejkrásnější fotbal a zasloužili jsme si postoupit přinejmenším do finále.

Deník Sport napsal po pro nás smutném semifinále: „*Konec! Česko-Řecko 0:1. Slzy a obrovské zklamání. Je konec. Sen českých fotbalistů o zlatých medailích se rozplynul jako ranní opar nad Aténami. Česká cesta na EURO skončila bronzovou tečkou. Co dodat? Snad jen „Hoši, děkujem!*“⁹⁶

Deník Sport v rozhovorech s hráči: *Tomáš Rosický po utkání řekl: „Měli jsme dost šancí na to, abychom rozhodli. Místo toho jsme dostali branku v nejhorší možné chvíli.“ Náš kapitán Pavel Nedvěd po utkání řekl: „Finále jsme si určitě zasloužili. Nemáme se za co stydět. Na šampionátu jsme v normálním hrací čase neprohráli jediný zápas. A předváděli jsme nejlepší fotbal, který kdy český národák hrál.*“⁹⁷

Časopis GÓL otiskl názory trenérů po zápase: *Otto Rehhagel: „Při vši té radosti nesmíme zapomenout na to, že Češi mají vynikající tým, hráli výborně, měli dost možností zápas rozhodnout, jenže takový je fotbal a někdy v něm lepší mužstvo prohraje.“ Karel Brückner: „Pro nás to byl bohužel zápas s trpkým koncem. Ve druhém poločase jsme měli dost sil i šancí k tomu, abychom rozhodli. Ale platí góly, které padají v různých okamžicích. Tento padl v poslední vteřině. Soupeři gratuluji, byl produktivní.*“⁹⁸ Naši přemožitelé z Řecka nakonec ve finále stejným způsobem udolali domácí Portugalce a slavili neskutečný úspěch na Euru 2004, který nikdo nečekal. Na naše reprezentanty zbyla pouze bronzová medaile, kterou spolu s námi obdržel i druhý poražený semifinalista Nizozemí. Složení naší sestavy: Čech – Jankulovski, Ujfaluši, Jiránek, Galásek, Grygera – Poborský, Nedvěd, Rosický – Koller, Baroš. Kromě bronzových medailí potěšil i výkon našeho útočníka Milana Baroše, který se stal s pěti góly nejlepším střelcem turnaje.⁹⁹

⁹⁵ SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 28. června 2004, ročník 52, č. 150, s. 1.

⁹⁶ SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 2. července 2004, ročník 52, č. 154, s. 1.

⁹⁷ SPORT, vyd. Ringier Česká republika, 3. července 2004, ročník 52, č. 155, s. 4,5.

⁹⁸ ČASOPIS GÓL, 5. července 2004

⁹⁹ BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

Záhy po Euru 2004 byla zahájena kvalifikace na mistrovství světa ve fotbale 2006 v Německu. Naše reprezentace posílena velkým úspěchem z Eura přistoupila ke kvalifikaci na MS zodpovědně a plná optimismu nakonec skončila v kvalifikační skupině na druhém místě za odvěkým rivalem s posledních let, Nizozemím. Druhé místo a počet nasbíraných bodů nás už podruhé odsunul do baráže o postup na MS v Německu 2006. Naším soupeřem bylo mužstvo Norska, tentokrát se nám podařilo oba vzájemné zápasy vyhrát shodně 1:0 a poprvé jako samostatná česká reprezentace se nám podařilo probojovat na mistrovství světa.¹⁰⁰

Účast naší reprezentace na osmnáctém mistrovství světa ve fotbale konaném v Německu v roce 2006 je doposud posledním úspěchem a zároveň poslední účastí na mistrovstvích světa. I když naše účast na turnaji neměla dlouhého trvání, neboť jsme skončili už po odehrané základní skupině. Vyhráli jsme pouze úvodní utkání proti USA 3:0, za to jsme ztratili oporu útoku Jana Kollera, který se zranil a v turnaji si už nezahrál. Následné dvě porážky z Ghanou a Itálií shodně jsme prohráli 0:2, znamenali trpký konec na mistrovství světa. Mistry světa se nakonec stanou právě Italové. I přes neúspěch na trenérském místě zůstává i nadále Karel Brückner. Naopak po tomto šampionátu v reprezentaci končí dva naši skvělí hráči a dlouholeté opory reprezentace Karel Poborský a Pavel Nedvěd.¹⁰¹

Naší reprezentaci čeká další kvalifikace o mistrovství Evropy v roce 2008 v Rakousku a Švýcarsku. Kvalifikace je pro nás úspěšná čekají nás v ní hlavně Němci a „bratři“ ze Slovenska, nakonec postupujeme na Euro 2008 z prvního místa a necháváme za sebou i silné Německo. Česká fotbalová reprezentace udělá poslední postupový krok na Euro 2008 ve velkém stylu. V Mnichově deklasuje německý tým 3:0! A to na hřišti chyběli obvyklí tahouni a opory reprezentačního týmu Rosický, Jankulovski a Baroš. Jenže náhradníci prokázali, že v nich dřímá obrovský potenciál.

V českém reprezentačním týmu se začala v této kvalifikaci objevovat nová jména jako Lafata, Kováč, Plašil, Rozehnal, Pospěch, Matějovský, Polák, Sionko a další.¹⁰²

Vystoupení na mistrovství Evropy 2008 v Rakousku a Švýcarsku se naší reprezentaci díky poslednímu utkání základní skupiny promění v děsivou noční můru a bylo zároveň

¹⁰⁰ BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

¹⁰¹ BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

¹⁰² BARTŮNĚK, Oldřich, KALÁT, Jaroslav. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.

poslední pro našeho úspěšného trenéra Karla Brücknera. V prvním utkání jsme porazili gólem Svěrkoše domácí Švýcarsko 1:0, poté jsme podlehl silnému Portugalsku 1:3. V posledním utkání naší skupiny nás čekal rozhodující zápas s Tureckem. Do 74. minuty zápasu jsme vedli 2:0, ale pak přišel náš neuvěřitelný kolaps a fatální chyba naší dlouholeté brankářské reprezentační opory Petra Čecha a nakonec jsme v posledních patnácti minutách inkasovali 3 góly a tím pro nás vystoupení na Euru 2008 neslavně skončilo již po odehrání základní skupiny. O to smutnější to bylo loučení s reprezentací pro našeho vynikajícího trenéra Karla Brücknera.¹⁰³

V říjnu roku 2008 přichází do Plzně ze slovenské Žiliny málo známý trenér Pavel Vrba a začíná nová éra našeho fotbalu. Vrba pozvedne nejprve Viktorii Plzeň mezi elitu naší ligy, slaví s ní úspěchy na domácí i pohárové scéně. A posléze nastupuje i k reprezentaci, do které přivádí z Plzně své hráče a ti postupně tvoří novou kostru naší reprezentace.

Po odchodu trenéra Karla Brücknera z reprezentace po skončeném Euru 2008 se hledá jeho nástupce. A vůbec to není snadný úkol. Náš reprezentační výběr hrál za Brücknera atraktivní fotbal a oblíbený trenér měl respekt u hráčů i fanoušků. Nakonec padne volba na bývalého hráče Dukly i reprezentace Petra Radu. Prvním úkolem je postup na mistrovství světa 2010 v Jihoafrické republice. Naše reprezentace se nachází v nelehké situaci, odcházející generaci střídají noví hráči. Trenér Rada se musí vypořádat s nepřízní publika, které u trenéra postrádá brücknerovské charisma i výsledky. V klíčovém utkání s našimi sousedy ze Slovenska prohráváme na domácí půdě a utkání je hodně sledované. Selhávají i naši hráči, které bulvární tisk v noci po zápase nachytá v baru v centru Prahy. Svaz následně odvolává Radu a v květnu 2009 na jeho místo dosazuje na jediný zápas bývalého internacionála Františka Straku.

V červenci 2009 přebírá reprezentaci dlouholetý reprezentant Ivan Hašek. Ale ani po změnách trenérů se nám nepodaří postoupit na MS 2010, když v kvalifikační skupině končíme až třetí. Slovensko na rozdíl od nás postoupí a na mistrovství světa 2010 a dojde až do osmifinále, kde podlehne 1:2 Nizozemsku. Do nové kvalifikace na Euro 2012 v říjnu 2009 nastupujeme opět s novým trenérem. Ivana Haška střídá na reprezentační lavičce jeho

¹⁰³ FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

dlouholetý spoluhráč ze Sparty Michal Bílek. Z dlouholetých opor v týmu zůstali brankář Čech, záložníci Rosický, Plašil a v útoku Baroš. Jinak naše sestava se často obměňuje.

V září 2010 zahajujeme kvalifikaci o postup na Euro 2012 v Polsku a Ukrajině pod vedením kouče Bílka porážkou s Litvou 0:1. Tato porážka jako by předznamenala komplikovanou cestu kvalifikační skupinou, ve které nakonec skončíme na druhém místě za favoritem skupiny Španělskem a čekala nás baráž. V baráži o postup na Euro 2012 jsme porazili Černou Horu v obou zápasech 2:0 a 1:0 a postoupili na páté Euro za sebou. V roce 2010 v naší domácí nejvyšší fotbalové lize slaví Viktoria Plzeň sto let od založení klubu. Oslaví to parádním způsobem. V lize plzeňští hráči pod vedením trenéra Pavla Vrby nastřílí málo vídaných 70 gólů což je ligový rekord a zároveň se stávají poprvé v historii mistry naší ligy.¹⁰⁴

Evropský šampionát v roce 2012 v Polsku a Ukrajině nás posílá do skupiny s Ruskem, domácím Polskem a Řeckem. A hned v úvodním utkání s Ruskem schytáme debakl 1:4. Kritika našeho týmu ze strany médií i veřejnosti dosahuje vrcholu. Samotný trenér naší reprezentace Bílek je značně neoblíben u fanoušků a sestavuje složení našeho týmu bez ohledu na veřejné mínění a hlasy kritiky z řad odborníků. Podobně je na tom útočník Milan Baroš, který je zjevně Bílkem protěžován, i když je zcela jasné, že má nejlepší léta dávno za sebou a vrchol prožil na Euru 2004. Sám tomu moc nepřidává, když působí dost frajersky, často diskutuje s rozhodčími a rád teatrálně padá a simuluje a gólů dává poskrovnu. Naštěstí máme v kádru hráče mistrovské plzeňské Viktorky Jiráčka a Pilaře, jejichž góly v druhém utkání proti Řecku nám zařídí výhru 2:1. Najednou nám k postupu ze skupiny stačí porazit domácí Polsko. A to se nám nakonec podaří opět díky plzeňskému Jiráčkovi a vyhrájeme 1:0.

Zajímavostí naší skupiny bylo, že jsme nakonec po debaklu v prvním zápase postoupili ze skupiny z prvního místa a naši přemožitelé z Ruska skončili po porážce od Řeků až třetí a odjeli domů s nepořízenou. Ve čtvrtfinále Eura 2012 nás čekal velký soupeř Portugalsko v čele s megahvězdou Realu Madrid Ronaldem. A byl to nakonec opravdu portugalský klenot, kdo nám vstřelil jedinou branku utkání a zhasl naše naděje na ještě větší úspěch.

¹⁰⁴ FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

Sestava našeho týmu na Euru 2012 proti Portugalsku: Čech – Gebre Selassie, Sivok, Kadlec, Limberský – Hübschman, Plašil, Jiráček, Darida, Pilař – Baroš. Po tomto zápase oznamuje Milan Baroš konec v reprezentaci. V sezóně 2011/12 zaznamená veliký úspěch náš reprezentační gólman Petr Čech, když s týmem Chelsea vyhraje Ligu mistrů. Velký podíl na vítězství a vyřazení Barcelony ve finále proti Bayernu Mnichov má právě náš brankář, který vychytá vítězství ve finále v penaltové rozstřelu.¹⁰⁵

Po Euru 2012 následuje v sezóně 2012/13 boj o postup na MS v Brazílii 2014. Naše reprezentace už nebudí takový respekt u soupeřů, ze silné generace zůstal jen Petr Čech v brance a velice často absentující Rosický. Jinak kostra týmu je tvořena především hráči Viktorie Plzeň. Favoritem naší kvalifikační skupiny jsou Italové a naši si dělají zálusk na druhé místo. Nakonec však naše reprezentace prohrává s Dánskem 0:3, a navíc prohrájeme s Arménií 1:2 a to už se nám dokonce kvalifikace nepodaří zachránit. Naši končí na nepostupové příčce a zbytek kvalifikace dohrajeme už bez odvolaného trenéra Bílka. Na jeho místo je dosazen jeho asistent Josef Pešice, který u týmu setrvá jen do konce roku 2013.

Od ledna 2014 přichází k reprezentačnímu týmu trenér Plzně Pavel Vrba. Jeho příchod je očekáván s velkým příslibem je za ním vidět kvalitní a úspěšná práce v Plzni, s kterou 2x vyhrál mistrovský titul a dokázal vyhrát český superpohár. Reprezentace nastupuje do kvalifikace o Euro 2016 ve Francii. V naší skupině máme úhlavního nepřítele Nizozemsko, který je zároveň favoritem naší skupiny. Všechno je, ale na závěr kvalifikační skupiny jinak. Naše reprezentace postupuje z prvního místa a Nizozemsko končí až čtvrté a nepostoupí. Z druhého místa postoupí Island a nakonec z třetího místa i po baráži Turecko, což se za pár měsíců ukáže jako osudová událost.

Na Evropském šampionátu ve Francii 2016 nás ve skupině čekají mistři světa Španělé, Chorvaté a pro nás nepříjemné Turecko. V prvním utkání prohráváme po až příliš ustrašeném výkonu se Španělskem 0:1, v druhém utkání naší skupiny remizujeme s Chorvatskem 2:2, když už jsme prohrávali 0:2 a Chorvaté si byli vítězstvím až moc jistí, se nám podařilo necelou čtvrt hodinku před koncem snížit a čtyři minuty před koncem srovnat. Bohužel se v tomto utkání zranil náš špilmachr Tomáš Rosický a byl to jeho poslední zápas v reprezentaci. Rozhodující zápas s Tureckem měl určit úspěch či neúspěch na turnaji.

¹⁰⁵ SNĚTIVÝ, Josef, KÁNINSKÝ, Josef. *Český fotbal 2012*, vyd. Praha: ČAS, 2012. s. 120. ISBN 978-80-87470-69-5.

V kvalifikační skupině jsme Turky dvakrát porazili. Bohužel na Euru 2016 se nám nepodaří najít protizbraň proti srdatému soupeři a prohráváme 0:2 a na mistrovství Evropy 2016 končíme po základní skupině. Opět se ukázalo, jak na tom Český fotbal byl, vždyť i Slovensko dojde aspoň do osmifinále. Zároveň skončil i na trenérském postu trenér Vrba, který neodolá lukrativní nabídce z ruské ligy. Znovu nastává situace hledání nového trenéra, už šestého za posledních šest let. Od srpna 2016 se stává novým reprezentačním trenérem Karel Jarolím.¹⁰⁶

Pod novým trenérem Jarolímem vstupujeme do kvalifikační skupiny o postup na mistrovství světa 2018 v Rusku. Naše kvalifikační skupina má jasněho favorita mistry světa Německo. Jenže naše reprezentace má problémy i s daleko slabšími soupeři. Světový šampionát v Rusku se bude konat bez naší účasti.

Budoucnost našeho fotbalu je mlhavá a těžko odhadovat jak si povede dál, ale snad není na tom zase tak špatně, aby se nemohla odrazit k lepším výkonům. Nezbývá než řádně vychovávat nové talenty, abychom zase brzy mohli slavit nějaký mimořádný úspěch jako generace předešlé.

¹⁰⁶ FUCZIK, Ondřej. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.

5 Diskuze

V této práci jsem se snažil zmapovat úspěchy naší fotbalové reprezentace od úplných počátků až po současnost. Proto, abych tuto skutečnost zjistil, bylo nutné si také vymezit a definovat pojem úspěch a pokusit se zodpovědět na otázku, co vlastně všechno stojí za fotbalovým úspěchem reprezentačního týmu. Jaké faktory dokážou dovést tým k úspěchu? Na tyto otázky jsem se pokusil najít odpověď.

Úspěch je pozitivní výsledek snahy jednotlivce nebo skupiny o dosažení určitého cíle. Úspěch znamená úplné, nebo alespoň částečné dosažení plánovaného cíle. Opakem úspěchu je neúspěch. Úspěch ale může být relativní v čase – tedy to, co se jevílo jako úspěšné, se může v průběhu času jevit jako neúspěšné a naopak. Kromě toho se může jednat i o subjektivní dojem" to, co se jeví někomu jako úspěch, jinému člověku se může zdát neúspěšné a naopak. Posuzování úspěšnosti není tedy nikdy zcela absolutní a vždy záleží na hledisku pozorovatele a na celkové společenské situaci. Úspěch ve sportu a konkrétně ve fotbalu či jiném kolektivním sportu se dá posuzovat podle jistých indicií či parametrů nebo faktorů, které mají vliv na dosažení úspěchu. Mezi takové parametry můžeme řadit např. výkonnostní parametry jednotlivých hráčů, herní strategie, taktika a vyspělost fotbalového družstva, sociálně – psychologické faktory, klíčový hráči – hráči plnící vůdcovskou roli v týmu. A samozřejmě osobnost trenéra, která je pro týmový úspěch nezbytná a může mít v konečné fázi hlavní význam.

V dnešní době je úspěch u sportovců všeobecně spojován kromě výborných výkonů, také s tím být za to náležitě ohodnocen nebo spíše dobře zaplacen. Je tu obrovský vliv komerce do sportu, fotbal nevyjímaje. Každá doba měla své hrdiny a své příběhy. Nelze srovnávat fotbal, když byl teprve v počátcích, a současnou hru. Můžeme se nad tím zamyslet a porovnávat jak těžké to v konkrétní době bylo se prosadit ve světové konkurenci. Jaké problémy fotbal řešil v počátcích, kdy se teprve vyvíjela pravidla samotné hry. Na počátku byl fotbal jen zábavou a o nějakých vysokých honorářích si mohli hráči nechat jen zdát. Otázka amatérismu a profesionalismu se dlouhou dobu řešila. Postupem času se ustálila pravidla a vydržela v nezměněné podobě poměrně dlouhou dobu. Pojetí samotné hry se také velice změnilo proti počátkům. Hra se zrychlila. Dnešní fotbalisté připomínají spíše atlety, vše se odehrává ve velké rychlosti. Trenéři se také vyvíjejí a mají v dnešní době také daleko větší možnosti. Mohou využívat videozáznamů, díky nimž mohou upozornit hráče na chyby,

kterých se mají vyvarovat nebo na nejlepší hráče soupeře na které si musí dát pozor. Taktika je v dnešní době daleko více propracovanější a náročnější. Z fotbalu se stal postupem času světový fenomén, velké divadlo pro fanoušky a diváky. Z fotbalistů se pomalu stávají novodobí gladiátoři, kteří vstupují do věhlasných fotbalových arén a diváci šílí a chtějí vidět ty největší hvězdy fotbalu, aby předváděli úchvatnou hru. Diváci si přejí na fotbalu vidět hlavně góly a chtějí se bavit. S fotbalu se stal komerční sport, ale i masová zábava. Náš historicky nejslavnější a nejlepší střelec Pepi Bican tvrdil, že fotbal se od dob kdy hrál, změnil, ale šance pořád zůstává šanci. A musí se proměnit. Z deseti šancí dokázal deset proměnit v gól. V dnešní době bychom potřebovali zrovna takového hráče a kanonýra, aby se náš fotbal opět dostal na výsluní.

Faktory vedoucí k úspěchu ve fotbalu:

- Výkonnostní parametry jednotlivých hráčů (brankářů, obránců, záložníků, útočníků) každý hráč na každém z vyjmenovaných postů musí odvádět tu nejlepší práci a předvádět kvalitní výkon specifický pro jeho konkrétní fotbalovou pozici. Jen tehdy je velká pravděpodobnost celkového úspěchu. Ovšem to co stačilo např. Pelému a dalším vynikajícím hráčům v dřívější době, dnes už nestačí. V minulosti měli hráči ke svým kouskům víc prostoru a času. Dnešní fotbal je především o rychlosti. Všichni brání a všichni útočí. Vše ve sprintu. Nic náhodného, vše podle nacvičených principů. Vynikající výkony jsou spojeny s celou řadou atributů jako je kvalitní příprava, náročné a výkonné tréninky, výborná kondice hráčů v družstvu, s kterou souvisí dodržování životosprávy. Dále pracovitost hráčů v týmu, trénink, dril, ale také zotavení, relaxace a načasování formy na nejdůležitější část sezóny.
- Herní strategie fotbalového mužstva. Jde o to, co bude družstvo hrát, v jakém rozestavení, jestli se bude hrát útočně nebo ze zajištěné obrany, znalost soupeře a správně zvolená taktika, která bude slavit proti tomu to soupeři úspěch. V současném sportu a také ve fotbalu je důležitá především rychlost, ale nejen lokomoční. Důležitá je rychlost vnímání, vyhodnocování a orientace v prostoru. V moderním fotbalu nevyhrávají jednotlivci, nýbrž spolupráce individualit a týmový duch. Věčný souboj mezi ofenzivou a defenzivou žene fotbal vpřed.
- Taktika a vyspělost fotbalového družstva, další z důležitých parametrů úspěšného družstva. Pokud je fotbalové mužstvo na vysoké taktické a herní úrovni je to velký předpoklad konečného úspěchu. Tým pak většinou vyhrává díky vyzrálosti, zkušenosti

tzn. nedělá zbytečné chyby, věří si „jde mu to“ a naopak taktickou a disciplinovanou hrou nutí soupeře k chybám. Přípravu na utkání také naplno ovládla věda a nejmodernější technologie. Na video se natáčejí nejen zápasy, ale i tréninky. Stav organismu je nepřetržitě monitorován a podle toho se každému hráči individuálně ordinují dávky. Již v mládežnických akademiích se chlapcům odebírá denně krev, aby se objektivně zjistila únava. Např. v akademii Manchesteru City se rozdává jídlo podle čipů, které určují, jaké vitamíny, stopové prvky a živiny tělo dotyčného fotbalisty právě potřebuje.

- Sociálně psychologické faktory mají také určitě nezanedbatelný vliv na výkon hráčů v mužstvu. V současné době je na hráče i trenéry kladen velký psychický tlak. U hráčů se jedná hlavně o psychické zatížení vyplývající z náročné pohybové činnosti, dále je to orientace v složitých situacích, rychlého a správného rozhodování v různých herních situacích. U trenérů se jedná především o psychickou vyrovnanost, což je předpoklad dlouhého úspěšného vykonávání této funkce. Psychická odolnost a připravenost je v současném fotbale jedním z rozhodujících faktorů jak pro hráče tak trenéry.
- Osobnosti - klíčoví hráči bez, kterých si úspěšné fotbalové mužstvo snad ani nelze představit. V každém mužstvu jsou velitelé či vůdci nebo chcete-li dirigenti, kteří tvoří hru mužstva a vedou ostatní. Jdou ostatním hráčům na hřišti příkladem. Vůdce družstva musí mít nejen hráčské schopnosti na vysoké úrovni, ale i komunikativní. Jedním z hlavních úkolů vůdčího hráče na hřišti je umění zasáhnout v momentě, když se družstvu přestane dařit. Měl by umět vzít zodpovědnost na sebe, anebo podnítit jiné hráče, kteří mají podle jeho soudu největší šanci převzít zodpovědnost za něho a dát jim tzv. volnou ruku. Vůdčí hráč by měl mít nesporné hráčské kvality, ale zároveň i lidské kvality. Měl by být prodlouženou rukou trenéra a měl by být pojítkem mezi hráči a trenérem. Pokud má trenér takového hráče v mužstvu a spolupráce funguje, pak mu vůdčí hráč odevzdává prvotřídní výkony a zároveň k nim strhává ostatní hráče týmu.
- Osobnost trenéra: aby byl trenér úspěšný, musí mít mezi hráči především autoritu, mělo by si ho celé mužstvo vážit, buď pro jeho úspěchy z minulosti, nebo pro kvalitní přístup. Trenér by měl být důsledný, přísný i kamarádský, ale jen do jisté míry. Stále by měla převyšovat disciplína a pracovitost. Trenér by měl být dobrý psycholog, který zná dokonale své družstvo. Trenér by měl umět hráče správně motivovat, aby táhli za

jeden provaz a v pravý okamžik je dokázat i správně usměrnit, když to je potřeba. Otázkou zůstává, zdali by měl úspěšný trenér být nejprve úspěšným hráčem ověřeným individuálními a týmovými úspěchy. Anebo jen řadovým hráčem bez větších úspěchů a spíše být teoretik. Z historie jsou známy výborné výsledky družstev pod věhlasnými trenéry bývalými vynikajícími hráči, ale také pod trenéry, kteří neměli nijak oslnivou hráčskou kariéru. Není tedy pravidlo, že výborný fotbalista musí být zákonitě vynikající trenér.

- Motivace hráčů k úspěchu: hnacím motorem nebo motivací pro hráče může být ledacos. Ve sportu je to především dosáhnout na vítězství a docílit pocitu být nejlepší. Motivem nemusí být vždy jen vyhrát a stát na stupních vítězů. Byla doba v naší historii, kdy pro naše hráče byla hlavní motivace upozornit na sebe a získat tím lukrativní zahraniční angažmá v kvalitním ekonomicky prosperujícím klubu a zabezpečit tím sebe a svou rodinu na dlouhou dobu. Tou dobou bylo především období po roce 1989 po pádu železné opony a nastolení demokracie. Ve společnosti došlo k uvolnění a otevření hranic, což znamenalo nové možnosti pro perspektivní hráče, kteří na sebe upozornili např. na Mistrovství světa v roce 1990 v Itálii. Stejně jako se vyvíjel fotbal a hra samotná, měnili se i motivy hráčů v reprezentačním týmu.
- Tréninkové podmínky – v současné době by měl být trénink maximálně soustředěn do rychlosti. Měl by být vyvíjen na hráče v tréninku časoprostorový tlak. Hráči se musí co nejrychleji rozhodnout, pro co možná nejlepší řešení. A neustálým opakováním v tréninku se dovednost z automatizuje. K takovému tréninku samozřejmě musí mít patřičné podmínky. Jak vzpomíná náš vynikající reprezentant Vladimír Šmicer na tréninkové centrum v Liverpoolu v roce 1999. „Klasický barák, kde nebylo nic, uvnitř kabiny byly jen lavice a háčky na zdi“. „K regeneraci tam byly čtyři vany a sprcha plus jedna malá posilovna. A také kantýna, kde dělali vajíčka na toastu, slaninku, fazolky, kde se ráno před tréninkem hráči cpali.“ Dnešní doba se s tím nedá vůbec srovnávat. Tréninková centra špičkových klubů mají obrovský bazén, fantasticky zařízené posilovny, místnosti kde se dá nasimulovat různá nadmořská výška. Kvalitní tréninkové hřiště z kvalitním přírodním nebo umělým trávníkem, ale také relaxační, regenerační nebo rehabilitační metody. Vznik komplexních středisek, ve kterých dostávají fotbalisté veškeré komfortní služby po trénincích, ať to jsou masáže, perličky apod. V dnešní době je velmi důležitá pro fotbalisty správná výživa, proto využívají nutriční specialisty a dietology. Zákaz piva a tvrdého alkoholu je samozřejmostí.

Bujaré večírky už v dnešní době nejsou možné. Kdo zhřeší na životosprávě a flámuje, je brzy z top týmů vyhozen. V dřívějších dobách bylo možné po zápase nějaké to pivko či cigárko a sklenička alkoholu. Dnešní příprava je velice tvrdá a náročná, samotná hra se obrovsky zrychlila. Od vytrvalosti k rychlosti a dynamice. Pomalí a nevybušní hráči mohou najít štěstí už jen v nižších soutěžích. Nezbytnou součástí fotbalových klubů a reprezentačních fotbalových týmů je zajištění zdravotní péče.

6 Závěr

Úkolem této práce bylo sepsat historické události našeho fotbalu od úplných počátků se zaměřením na období před 1. světovou válkou a mezidobí světových válek až do současnosti. Práce je soustředěna předně na výkony naší fotbalové reprezentace. V práci jsou zvládnutě nejvýznamnější události naší kopané. K získání historických informací bylo potřeba prostudovat kroniku Dějiny Československého fotbalu od autora Karla Petrů. Ale i další literaturu týkající se historie naší kopané. K ucelenému pohledu bylo nutné dohledat dobový tisk dotýkající se významných událostí naší kopané. Veškeré informace jsem porovnal z různými zdroji a podal je v práci jako věrohodné. Poté byly vybrané historické skutečnosti řazeny chronologicky po částech do konečného celku. Dozvěděl jsem se, při psaní této práce spoustu zajímavých informací o historických událostech naší kopané. A doplnil jsem si i některé chybějící skutečnosti a souvislosti z historie československého a českého fotbalu. Zajímavým obohacením bylo pro mne i studování historie našich největších osobností ve fotbalu. Prvním velkým úspěchem naší fotbalové reprezentace bylo vítězství na amatérském mistrovství Evropy ve Francii v roce 1911. Dalším velkým úspěchem bylo první místo na Pershingově olympiádě v roce 1919. Následujícího roku 1920 na Olympijských hrách v Antverpách jsme se dostali až do finále, ale na zlato jsme nedosáhli. Mezi největší fotbalové osobnosti té doby byli fotbalisté Janda „očko“ a Kád'a. Nejvýznačnějším trenérem byl John Madden. Za neúspěšnější období v době meziválečné lze považovat rok 1934 a úspěch v podobě stříbrných medailí na MS v Itálii. Tam naše barvy skvěle reprezentoval brankář Plánička. Další období v historii naší kopané, které řadíme k největším úspěchům je rok 1962 a druhé místo na MS v Chile a s tím související osobnost Josefa Masopusta, který získal v témže roce Zlatý míč pro nejlepšího fotbalistu Evropy. V 70. letech je to zlato z ME v Bělehradě v roce 1976. A slavná rozhodující penalta Antonína Panenky. V 80. letech to byla zlatá medaile z OH v Moskvě v roce 1980. V devadesátých letech bylo největším úspěchem našeho již samostatného fotbalu stříbro na ME v Anglii 1996. A posledním velkým úspěchem je bronz na ME v Portugalsku 2004. Kterému předcházel ještě jeden mimořádný individuální úspěch našeho fotbalisty Pavla Nedvěda v roce 2003, kdy získal nejvyšší evropskou individuální fotbalovou trofej Zlatý míč.

Doufám, že má práce bude sloužit i k dalším studijním účelům a že jsem splnil všechny úkoly, které jsem si stanovil.

Seznam literatury

- BARTŮNĚK, O., KALÁT, J. *Se lvíčkem na prsou*, vyd. Praha: Riopress, 1999. s. 622. ISBN 80-86221-17-2.
- BARTŮNĚK, O., KALÁT, J. *Se lvíčkem na prsou 2*, vyd. Praha: Riopress, 2008. s. 209. ISBN 80-86221-94-6.
- ČERVINKA, P. *Top českých a československých fotbalistů*, vyd. Praha: Olympia 2014. s. 224. ISBN 978-80-7376-359-6.
- FUCZIK, O. *Hrdinové - Největší příběhy české kopané*, vyd. Praha: studio Ynachi, 2017. s. 230. ISBN 978-80-906930-0-5.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, vyd. Praha: Portál, s.r.o. 2005. s. 408. ISBN 978-80-262-0219-6.
- HROCH, M. a kolektiv *Úvod do studia dějepisu*, vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. s. 304. ISBN 14-383-85.
- JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu do roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1997. s. 432. ISBN 80-7033-479-7.
- JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu od roku 1945*, vyd. Praha: Olympia, 1998. s. 597. ISBN 80-7033-523-8.
- MACHO, M. *Fotbal – vášeň 20. století*, 1. vyd. Praha: Brána, 1996. s. 466. ISBN 80-7243-057-2.
- PAVLIS, Z. *50 x fotbalista roku*, vyd. Praha: XYZ, 2016. s. 483. ISBN 978-80-7505-327-5.
- PETRŮ, K. *Dějiny Československé kopané*, vyd. Praha: Národní nakladatelství A. Pokorný, 1946. s. 848. ISBN neuvedeno.
- PONDĚLÍK, J. *Bican pět tisíc gólů*, vyd. Praha: Olympia, 1988. s. 240. ISBN 27-007-89.
- PONDĚLÍK, J. *Století fotbalu z dějin Československé kopané* vyd. Praha: Olympia, 1986. s. 412. ISBN 27-054-86.
- POSPÍCHAL, T., *Fotbal nemá logiku*, 1. vyd. Praha: EXIT, 1992. s. 153. ISBN 80-900713-4-1.

PRŮCKNER, F. *Skvosty Československé fotbalové historie*, vyd. Praha: Olympia, s.r.o. 2017. s. 312. ISBN 978-80-7376-480-7.

PSOTTA, R., *Fotbal*, 1. vyd. Praha: Grada, 2006. s. 213. ISBN 80-247-0821-3.

SNĚTIVÝ, J. KÁNINSKÝ, J. *Český fotbal 2012*, vyd. Praha: ČAS, 2012 s. 120. ISBN 978-80-87470-69-5.

SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*, vyd. Praha: Karolinum UK, 2003. s. 250. ISBN 80-246-0156-7.

VANĚK, K. a kolektiv autorů, *Malá encyklopedie fotbalu*, vyd. Praha: Olympia, 1984. s. 404. ISBN 27-042-84.

Noviny a časopisy

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 11. května 1962, roč. X., č. 94, s. 1-3.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 2. června 1962, roč. X., č. 116, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 14. června 1962, roč. X., č. 118, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 18. června 1962, roč. X., č. 121, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 17. června 1976, roč. XXIV., č. 143, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 21. června 1976, roč. XXIV., č. 146, s. 1-8.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 24. června 1976, roč. XXIV., č. 148, s. 3.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 27. června 1980, roč. XXVIII., č. 150, s. 3.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 23. července 1980, roč. XXVIII., č. 172, s. 6.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 4. srpna 1980, roč. XXVIII., č. 182, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, Deník ústředního výboru ČSTV, v Praze 6. srpna 1980, roč. XXVIII., č. 184.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, vychází v nakladatelství Olympia, v Praze 16. června 1990, roč. XXXVIII., č. 140, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, vychází v nakladatelství Olympia, v Praze 20. června 1990, roč. XXXVIII., č. 143, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, vychází v nakladatelství Olympia, v Praze 25. června 1990, roč. XXXVIII., č. 147, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, vychází v nakladatelství Olympia, v Praze 2. července 1990, roč. XXXVIII., č. 153, s. 1.

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT, vychází v nakladatelství Olympia, v Praze 4. července 1990, roč. XXXVIII., č. 155, s. 1.

GÓL, fotbalový časopis, 5. července 2004

LIDOVÉ NOVINY, 24. června 1996

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 29. května 1911, roč. XXIX., č. 147.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 2. června 1911, roč. XXIX., č. 151, s. 7.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 5. června 1911, roč. XXIX., č. 154, s. 7.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 1. července 1919, roč. XXXVII., č. 179, s. 6.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 2. července 1919, roč. XXXVII., č. 180.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 30. srpna 1920, roč. XXXVIII., č. 239.

NÁRODNÍ POLITIKA, vydavatel a odpovědný redaktor Ludvík Bratršovský, Redakce: Václavské náměstí 21, v Praze 5. září 1920, roč. XXXVIII., č. 245.

REKORD, Československý všesportovní list, odpovědný redaktor: Karel Lajer. – Vydavatel: Český Svaz Fottballový v Praze, Tiskne „Tempo“ Praha II., Jungmannova 26, v Praze 15. listopadu 1930, č. 35.

REKORD, Československý všesportovní list, odpovědný redaktor: Karel Lajer. – Vydavatel: Český Svaz Fottballový v Praze, Tiskne „Tempo“ Praha II., Jungmannova 26, v Praze 31. května 1934, č. 22.

REKORD, Československý všesportovní list, odpovědný redaktor: Karel Lajer. – Vydavatel: Český Svaz Fottballový v Praze, Tiskne „Tempo“ Praha II., Jungmannova 26, v Praze 8. června 1934, č. 23.

REKORD, Československý všesportovní list, odpovědný redaktor: Karel Lajer. – Vydavatel: Český Svaz Fottballový v Praze, Tiskne „Tempo“ Praha II., Jungmannova 26, v Praze 16. červen 1938, č. 24.

SPORT EXTRA, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 6. června 1996, č. 132, s. 11.

SPORT, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 10. června 1996, č. 135, s. 1.

SPORT EXTRA, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 6. června 1996, č. 132, s. 11.

SPORT, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 15. června 1996, č. 140, s. 1.

SPORT, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 27. června 1996, č. 150, s. 1.

SPORT, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 1. července 1996, č. 153, s. 9.

SPORT, první soukromý sportovní deník u nás, spol. s.r.o. Na poříčí 30, v Praze 27. prosince 1997

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 16. června 2004, roč. 52, č. 140, s. 1, 5, 6.

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 21. června 2004, roč. 52, č. 144, s. 2.

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 24. června 2004, roč. 52, č. 147, s. 2.

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 28. června 2004, roč. 52, č. 150, s. 1.

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 2. července 2004, roč. 52, č. 154, s. 1.

SPORT, vyd. Ringier Česká republika, v Praze 3. července 2004, roč. 52, č. 155, s. 4, 5.